yaşasın ● ● emekçiler ● ● yaşasın ● ● türkiye

DÖNÜŞÜM

ONBEŞ GÜNLÜK SOSYALİST DERGİ YIL : 2 SAYI : 12 1 ŞUBAT 1967 100 KURUŞ

EGE GEZİSİNDEN DÖNEN T.İ.P. GENEL BAŞKANI MEHMET ALİ AYBAR; UĞRADIKLARI HER KASABA VE KÖYDE GERÇEK, BİLİNÇLİ HALK LİDERLERİYLE KARŞILAŞTIKLARINI BELİRTTİ VE «GİTTİĞİMİZ HER YERDE TÜRK HALKI BİZİ BİR KURTARICI OLARAK KARŞILADI. MAYA TUTMUŞTUR» dedi.

çetin altan

Sosyalist gençliğin büyük görevi

Türkiye'deki Anayasanın sosyalizme açık oluşu ve demokratik ortamın çok hızlı şekilde emekçi halk kütlelerinde sınıf bilinci yaratmıya başlaması Amerika'yı her gün biraz daha fazla düşündürmektedir.

Amerika geri ülkelerde kendisine bağlı burjuva partilerinin siyaset piyasasında cambazlık ettiği sahte demokrasilerden yanadır...

Ne zaman demokrasi gerçek demokrasiye döner ve burjuva sınıfının karşısında emekçi sınıfı da siyasî rolüne sahip çıkarsa, o zaman Amerika o ülkede demokrasiyi kenara iterek tepeye kendi kuklası olan kanlı bir faşist diktatörü oturtma yollarını arar...

Bugün de Türkiye'de aynı yolları aramaktadır...

Buna karşı sosyalist partisine bağlı gençler çok uyanık olmalı, partili olmıyan gençleri de bu konuda uyarmalıdır.

Gençlik teşekkülleri arasında faşizme karşı mutlak bir cephe birliği kurulmalıdır.

Bu cephe birliği, yabancı çıkarlara uygun faşist teşekkülleri daima gözönünde tutmalı onların faaliyetlerini izlemeli, para kaynaklarını ve emir aldıkları yerleri tesbit etmelidir.

Böylesi uyanık bir davranış içinde yine en büyük sorumluluk T.İ.P.'li gençlere düşmektedir.

Sınıf bilincine varmamış arkadaşlarının şu veya bu siyasî parti adına iyi niyetle gösterdikleri hareketlerde uyarıcı rol oynamak ve kısır tartışmalardan kaçınarak onları faşizme karşı örgütlemek sosyalist gençlerin görevidir...

Bu görevde en etken nokta emekçilerle de işbirliği yapmaktır...

Bütün toplantılara işçiler özel davetiyelerle davet edilmeli, gençlik teşekkülleri emekçi kardeşleriyle kaynaştırılmalıdır.

Bir ülkenin uyanmasında olumlu gençlik hareketlerinin payı büyüktür. Fakat bu hareketler emekçilerle de birlik olduğu zaman ancak yıkılmaz bir güç kazanır.

Amerika'nın klâsik plânına göre ucunu göstermiye başlıyan faşizme karşı şimdiden sıkı şekilde işbirliği yapmanın zamanı gelmiştir.

Kısır siyasî tartışmalar sosyalist tarihe ait metinler üzerinde seminer haline sokulmalıdır... Ve hafızaya güvenerek değil, somut metinler ortaya konarak görüşmeler yürütülmelidir.

O zaman emekçilerle kaynaşmamış gençlik hareketlerinin, sonunda gençliği yalnız ve güçsüz bırakacağı anlaşılacaktır.

Sosyalist gençler bir yandan iyi niyetli fakat sınıf bilincine henüz varmamış arkadaşlarını, bir yandan da emekçi kardeşlerini faşizme karşı uyarmakta, toplamakta ve örgütlemekte başarı gösterdikleri ölçüde devrimci görevlerini yapmakta sayılırlar...

Bu görev zor bir görevdir. Bilhassa kişisel didişme istemiyen ve meseleyi henüz anlamıyanlara hırslanıp karşı çıkmak yerine, onları ikna etmeyi ve kazanmayı gerektiren bir görevdir.

Eğer şimdiden bu birlik ve örgütlenme olmazsa ansızın Anayasayı çiğniyerek gelecek bir faşizm karşısında demokrasiyi ve demokratik ortamda pek hızlı gelişmekte olan sosyalizmi savunmak kolay olmıyacaktır.

Ayrıca sosyalist gençlerin emekçi kardeşlerine doğru açılmaları, sosyalist olmıyan iyi niyetli arkadaşlarını da kendilerine doğru çekecek ve onlara güvenlik verecektir.

Mutlu günlere sağlam adımlarla yürümeliyiz. Sağlam adımla yürümek ise uyanık güçleri emekçilerle birleştirmiye ve örgütlemiye dayanır. Bu da sosyalist gençliğe düşen tarihsel bir çabadır.

Behice BORAN

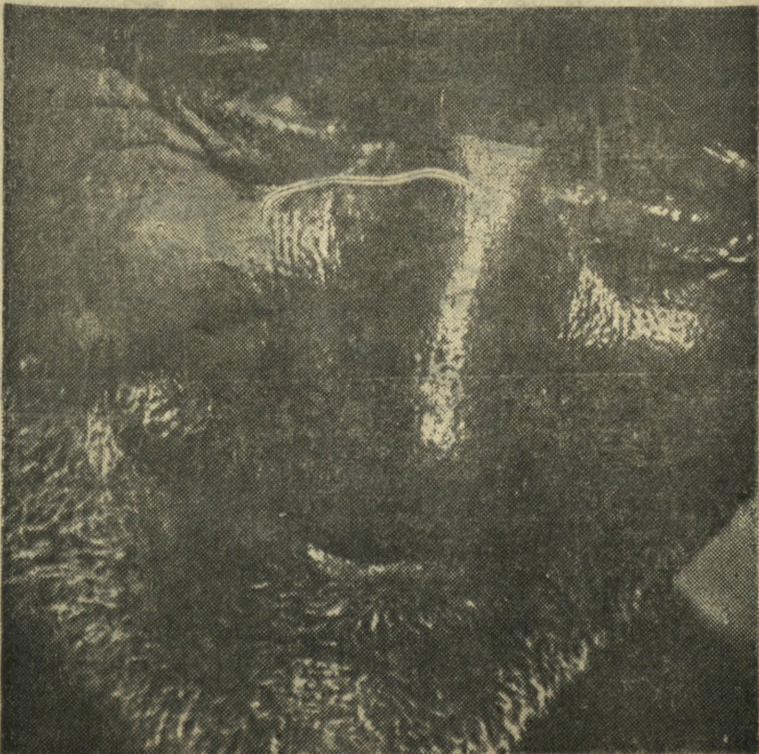
İLERİCİ GÜÇLERİN İŞBİRLİĞİ VE SOSYALİZM

hüseyin korkmazgil

HINK DEYİCİLERİN GEZELEMELERİ

DÖNÜŞÜM

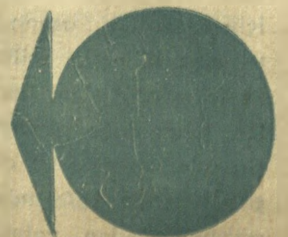
Yönü Belli Bir Dergiye Cevap

Kıyım Var ...

Vurun öğretmene

abdullah nefes

olaylara bakış

Türkiye İşçi Partisinin Ege Gezisi

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar beraberinde Genel Sekreter Nihat Sargın ve Merkez Yürütme Kurulu üyesi, Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci olduğu halde, parti örgütü ve halkla temas için yapmış oldukları Ege gezisinden dönmüşlerdir.

Bu konuda kendisiyle görüştüğümüz Mehmet Ali Aybar, Ege gezisinden çok sevindirici izlenimlerle döndüklerini söyledi. Halkın hızla uyanmakta olduğunu, Türkiye İşçi Partisini benimseyerek ona sahip çıktığını, uğradıkları her kasaba ve köyde gerçek, bilinçli halk liderleriyle karşılaştıklarını belirtti ve «Gittiğimiz her yerde Türk halkı bizi bir kurtarıcı olarak karşıladı. Maya tutmuştur.» dedi.

Genel Sekreter Nihat Sargın da gezi izlenimlerini şöyle özetledi :

«Manisa, İzmir ve Aydın illerindeki parti yöneticilerini denetlemek, yönetici arkadaşlarla görüşmek için yaptığımız bu gezide, ilçeler ve köylerde halkla konuşmak, dertleşmek fırsatını da bulduk.

Hemen şunu belirteyim ki, işçisi, köylüsü, küçük esnafı... ile emekçi halkımızın her kesiminde gördüğümüz uyanma, bilinçlenme ve kendi kaderine sahip çıkma eğilimi tahminlerin üstünde kıvanç vericidir. Uğradığımız köylerde —en kaba çizgileriyle de olsa— sınıf bilincine varmış emekçi köylü kardeşlerimizin soruları ve yine kendilerinin verdikleri cevaplar, artık gözlerindeki perdenin kalkmak üzere olduğunu gösteriyordu. Halkımız

ne dünkü, ne de bugünkü iktidarların dertlerine derman olmadığını görüp anlamaya başlamıştır. Kendisi ve Türkiye için biricik kurtuluş yolunun Türkiye İşçi Partisinin programlaştırdığı kalkınma yolu olduğunu gittikçe genişleyen yığınlar halinde kavramaktadır. Uğradığımız köylerde, daha partimiz oraya ulaşmadan kendiliğinden Türkiye İşçi Partisine sahip çıkarak kendini partili ve parti görevlisi sayan, çevrelerinde partimizin gelişmesi için yılmadan, usanmadan didinip uğraşan bilinçli, militan kardeşlerimizi gördük. Her konuşmada gözleri biraz daha parlayan, gerçeklerin dile getirilişi ve çözüm yolunu gösteriliş ile kafasındaki soruların cevabını bulan vatandaşlarımızın, aralarında biraz daha kalmamız için ısrarlı arzuları üzerine programımızı tam saatinde uygulamamız mümkün olmuyordu. Son olarak gittiğimiz Söke'ye de ilân edilen zamandan ancak 3,5 saat sonra varabildik. Gecenin ilerlemiş saatlerinde sabırla bizi beklemiş ve salonu ayakta tıklım tıklım doldurmuş hepsi de kasketli emekçi vatandaşlarımızın yüzlerindeki kesin ifade, yaptıkları tezahürat, kurtuluş günlerinin yaklaşmakta olduğunu gösteriyordu.

Gezimizden, halk için, halkla beraber çalışmakta olmanın; bu uğurdaki çabaların elle tutulur sonuçlarını görebilmiş olmanın tarifsiz mutluluğu içinde ve ilk fırsatta yeni gezilere çıkmak kararıyla dönmüş bulunuyoruz.

Çağlayangil'in Bac Ziyareti

Dışişleri Bakanı Çağlayangil, Birleşik Arap Cumhuriyeti Hükûmetinin resmî daveti üzerine, 15-20 Ocak tarihleri arasında B.A.C.'ni ziyaret etmiştir. Bu ziyaret, yetkililer tarafından, Arap ülkeleri ve genellikle bütün 3. Dünya Devletleri ile temas kurma ve ilişkileri geliştirme yolundaki hükûmet politikasında atılan yeni bir adım olarak nitelendirilmektedir.

Nitekim, Çağlayangil de Kahire hava alanına iner inmez —daha ayağının tozunu silmeden— verdiği demeçte, Türk ve B.A.C. halklarının karşılıklı «dostluk ve kardeşlik» duygularından, aralarındaki kültür beraberliğinden ve yapılacak verimli işbirliğinden sözetmiştir.

Basında, «Nâsır Yönetiminin Kıbrıs konusundaki katıksız Makarios'çu tutumundan vazgeçeceği» yolundaki haberler sık sık yer alırken, Kahire'deki görüşmeler de, yaratılan samimî dostluk havası içinde yapılmıştır. Bu arada, Çağlayangil, Türkiye'nin bugünkü koşullar altında bir İslâm Paktına girmeyi düşünmediğini belirtmiş ve B.A.C. Dışişleri Bakanı Mahmud Riad'a bu konuda teminat vermiştir. Çağlayangil'in resmî ziyareti 20 Ocakta Nâsır ile yaptığı görüşmelerle son bulmuştur.

Meselenin ilgi çekici yönü ise bundan sonraki gelişmelerde ortaya çıkmaktadır. Görüşmelerin sona ermesi üzerine, Türk Dışişleri Bakanlığı Ankara'da tek taraflı bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride, görüşmeler hakkında özet bilgi verilmekte ve «iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi hususunda mutabık kalındığı» şeklinde yuvarlak sözlerle yetinilmektedir.

Bu çeşit resmî ziyaretler sonunda, ülkeler arasında ortak olarak yayınlanması uluslararası diplomasinin bir gereği olan bir bildirinin yayınlanmayışı, iki hükûmetin temel konuların hiçbirinde bir görüş birliğine varamadığının açık ifadesidir. Bildiride, Kıbrıs sorunundan tek kelime ile dahi sözedilmemiş olması ise, Nâsır hükûmetinin, bu meseledeki tutumunda herhangi bir değişme olmadığının kanıtıdır. Nâsır için Kıbrıs'ın önemi bellidir ve Nâsır'ın «Bağımsız bir Kıbrıs» tezini savunmakta devam edeceği açık bir gerçektir.

Arap ülkeleri ve tüm 3. Dünya Devletleri ile yakın dostluk ve dayanışma ilişkileri kurulmak isteniyorsa, Türkiye'nin, Amerika ve diğer Batı devletlerinin dümen suyunda bir politika gütmekten vazgeçmesi, ulusal kurtuluş savaşları vermiş ve vermekte olan bu ülkelerin sorunlarını uluslararası politika alanında desteklemesi, ve kesin bir anti-emperyalist tutumu benimsemesi gerekir. Yoksa, iyiniyet dilekleri ile bezenmiş turistik geziler tertiplemenin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda bir Kıbrıs hezimetini önleyeceğini sanmak, orijinal bir düşünce olarak kalmaktan öteye geçemez.

Bununla birlikte iki ülke arasında sanat ve kültür ilişkilerini arttırmak, ticaret hacmini genişletmek yolundaki gelişmeleri olumsuz karşılamak mümkün değildir.

Yaşamak Pahalanıyor

Türkiye'de komprador kapitalizminin iktidarı sürdükçe yaşamak gitgide pahalanmaktadır. Son zamanlarda fiyatlarda sürekli ve zincirleme artışlar görünmektedir. İktidarın enflâsyonist iktisat politikası elbet bu tür olaylar doğuracaktı. Geçen yılki fazla tarım ürününün yavaşlattığı bu gidiş son zamanlarda iyice su yüzüne çıkmıştır.

Piyasadaki zincirleme fiyat artışlarına paralel olarak hükûmet de gümrük resimlerini % 5 den % 10 a çıkarmış, akaryakıt fiyatlarına ortalama % 10 artış getirecek olan tasarıyı meclise sevketmiş ve tekel maddeleri fiyatlarını % 50 civarında artıracak olan kararname Bakanlar Kurulunda görüşülmeye başlanmıştır.

Bu zamlar, 1967 bütçe tasarısı gelir tahminlerini gerçekleştirmek ya da, büyük rakamlara ulaşacak olan, görünürdeki 500 milyon liralık bütçe açığını kapamak için yapılmaktadır. Burada dikkati çeken nokta bu gelirleri sağlamak için başvurulan yolun «zam» lar şeklinde yani dolaylı vergiler şeklinde olmasıdır. Bu ise iki yanlı bir bıçak gibi hem direkt olarak ön plânda pahalılık getirecek hem de zincirleme fiyat artışlarını hızlandıracaktır.

Yararı en çok burjuvaziye dokunan malî affı çıkaran iktidar elbette yüksek tarım gelirlerini vergilendirme, vergi kaçakçılığını önleme gibi konular üzerine ciddi bir şekilde eğilmeyecektir. Temsilcisi olduğu sınıfların çıkarlarına dokunan yollara gidemeyen hükûmet yine fakir halka yüklenmektedir. Ve bunu da en göze batmayacak şekilde (dolaylı vergilendirme) yapmaya çalışmaktadır. Burjuva maliyecileri bu şekil vergilendirmeye, «malî uyutma» ya da «kazı bağırtmadan yolmak» demektedirler.

Enflâsyonist gidiş en büyük tahribatını şüphesiz ki dargelirlilerin, memurların, işçilerin ve köylülerin bütçesinde yapmaktadır. Bunun nedeni sabit ve dar gelirlerin fiyat artışları seviyesine ayak uyduramamasıdır. Buna karşılık büyük sermaye sahipleri bu fiyat artışları karşısında gayet rahattırlar, çünkü halkın yaşama seviyesinde meydana gelen her düşüş, onlarınkinde katmerli bir yükselmeye sebep olmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEMOKRATİK BİR HUKUK DEVLETİDİR

DÖNÜŞÜM

1 — Anayasaya karşı zihniyet, tutum ve davranışlarıyla öteden beri dikkati çeken bazı kişi ve çevrelerin, son zamanlarda faaliyetlerini daha da yoğunlaştırdıklarını ve Türkiye'nin bir komünist ihtilâli tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu ileri sürerek, buna mani olacak disiplinli bir şahıs yönetimini telkin eden beyanlarda bulundukları müşahade edilmiştir.

2 — Anayasa teminatı altında bulunan çok parti rejimi ve insan hak ve hürriyetlerinin kullanılmasını komünist ihtilâli tohumlarının geliştiği bir ortam olarak nitelendiren, Amerika'nın yurdumuzda elde ettiği imtiyazlara karşı gelinmesini, millî birliğimizi bölücü ve komünizmi davet edici faaliyetler olarak gösteren, kısacası bugünkü demokratik Anayasa düzeninin varlığını, tahakküm emellerinin gerçekleştirmesine engel olarak gören bazı kimselerin, bu gibi beyan ve telkinlerinden, öncelikle hükûmetin sorumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

3 — Anayasamız «insan hak ve hürriyetlerini, millî dayanışmayı, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün kılacak demokratik hukuk devletini bütün hukukî ve sosyal temelleriyle» kurmayı amaçlıyan ve asıl teminatını «hürriyete, adalete ve fazilete âşık evlâtlarının uyanık bekçiliğinde» bulan bir yasadır. Halkımızın oylarıyla yürürlüğe girdiğinden bu yana, vatandaşların gönüllerinde her gün biraz daha çok yer eden Anayasamızın ve onun getirdiği çok partili sosyal devlet düzeninin, Anayasa dışı yollardan kaldırılması, tatil edilmesi ve değiştirilmesi yolundaki teşebbüslerin vatan hiyaneti suçu olduğu hususunda ittifak edilmiştir.

4 — Komünist ihtilâli tehlikesi iddiaları karşısında, komünist ihtilâl hareketi, işçilerin, köylülerin silâhlandırılması ve bir yeraltı ordusu olarak teşkilâtlandırılması demek olduğuna göre, hükûmetin bu iddiaları bir ihbar sayarak, ya komünist ihtilâli hazırlığı içinde bulunanları, silâhları ve yeraltı teşkilâtlarıyla birlikte ortaya çıkarması; ya da bu gibi mesnetsiz iddialar ileri sürenler hakkında «Anayasa rejimine suikast hazırlamak» tan dolayı kovuşturma açması zorunlu olduğu sonucuna varılmıştır.

5 — Bilindiği gibi Anayasamız ikinci maddesinde sosyal devlet ilkesini benimsemiş ve bu maddenin gerekçesinde :

«Zamanımızın refah devleti, iktisaden zayıf olan kişileri, bilhassa işleri bakımından başkalarına tabi olan işçi ve müstahdemleri, her türlü dar gelirli ve yoksul kimseleri himaye edecektir. Bu suretle hem insan şahsiyetine hürmet etmek vazifesini yerine getirecek, klâsik hürriyetlerin gerçeklerle alay eden mahiyet almasına engel olacak, hem de çalışan geniş halk tabakalarının refaha kavuşması sayesinde toplum hayatı için daha verimli olmaları hedefine ulaşacaktır.»

Demek suretiyle sosyal devletin hiçbir tereddüde yer bırakmıyacak şekilde emekçi kitleleri koruyan bir devlet olduğunu açıklamıştır.

Buna göre, işçi sınıfımız ve bütün emekçi sınıf ve tabakaların hak ve hürriyetleri için mücadele etmek, Anayasamızın öngördüğü sosyal devlet düzeninin kurulması ve teminata bağlanması yolunda uğraşmaktır; yani bir Anayasa emrini yerine getirmeğe çalışmaktır. Bundan dolayı bu yolda harcanan çabaların yurtta anarşi yarattığı, ya da komünist ihtilâlin tohumlarını saçtığı şeklinde gösterilmesi, Anayasamızın temel ilkelerinden biri olan sosyal devlet ilkesine ve çok partili demokratik rejime karşı çıkmak suçunu teşkil ettiği kanısında birleşilmiştir.

6 — Yine Anayasamız 20, 21, 22, 23 ve 24 üncü maddelerinde, herkes için düşünce hürriyeti, bilim ve sanat hürriyeti, basın hürriyeti, gazete, dergi ve kitap çıkarma hakkı tanıdığına göre ve 11. maddesinde;

«Kanun, kamu yararı, genel ahlâk, kamu düzeni, sosyal adalet ve millî güvenlik gibi sebeplerle de olsa, bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunamaz.»

Dediğine göre, bazı gazetelerde yayınlanan yazıları, kimi kitapları, bazı filimleri ve toplumcu tiyatro oyunlarını yıkıcı faaliyet olarak nitelendirmek; ya da öğrenci gösterilerini Anayasa dışı davranışlarmış gibi görerek bunların yasaklanması isteklerinin açıkça belirtilmiş olması keyfiyetinin de, keza Anayasaya karşı ağır bir suç teşkil ettiği hükmünde birleşilmiştir.

7 — Şüphesiz yalan ve iftiraya, aile hayatının mahremiyetine girilmesine ve haksız olarak kişilerin şeref ve haysiyetine saldırılmasına cevaz yoktur. Bu gibi davranışlar varsa, bunlar söz ve basın hürriyetinin kötü kullanılış örnekleridir ki, faillerini her zaman normal mahkemeler yoluyla cezalandırmak mümkündür. Bununla beraber, Anayasa teminatı altında olan hürriyetlerin normal şekilde kullanılışından çıkarları bozulanların, gerçeklerin halk oyuna duyurulmasından endişe duyanların, keyfî hareketleri kamu oyuna yansıtılanların, komünist ihtilâli masallarıyla toplum için yararlı olan bu gibi açıklamaları önlemeye kalkmalarına ve Anayasa teminatı altındaki hak ve hürriyetlerimizi tahribe yeltenmelerine elbet göz yumulamaz.

«Egemenliğin kullanılması, hiçbir suretle belli bir kişiye, zümreye ve sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ, kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.»

Diyen Anayasamızın 4. maddesinin bu açık hükmü karşısında, bir kişinin veya bir zümrenin, gerçekten bütün kötülükleri kaldırmaya muktedir olacağı farzı muhal bir an için kabul edilse dahi, bir şahsın bu yolda bir niyet izhar etmesi bile Anayasayı ihlâl suçu teşkil edeceği hususunda mutabakata varılmıştır.

8 — Anayasamız başlangıç bölümünde «millî mücadele ruhuna, millet egemenliğine, Atatürk devrimlerine bağlılığın tam şuuruna sahip olmayı» da emretmiştir. Ayrıca 3. maddede de : «Türkiye devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür» denilmektedir. Millî bağımsızlığımızı, egemenlik haklarımızı ve ülke bütünlüğümüzü ihlâl edici hükümler taşıyan mahut ve malûm ikili anlaşmalara ve bu anlaşmalarla yurdumuzda birtakım imtiyazlar elde etmiş olan Amerikan emperyalizmine karşı millî varlığımızı, haklarımızı, hürriyetlerimizi ve millî şeref ve haysiyetimizi korumak için mücadele etmek, tarihimizden gelen en tabiî hakkımız olduğundan başka, Anayasamızın da hepimize yüklediği kaçınılmaz ve şerefli bir ödevdir.

Bundan dolayı dost maskesi ve yardım bahanesiyle yurdumuza giren Amerikan emperyalizmini yurdumuzdan söküp atmak için, üç yıldır gittikçe hızlanarak halkımıza malolan, İkinci Millî Kurtuluş Hareketimizi Batı düşmanlığı ve Doğu hayranlığı olarak göstermeye çalışmak ve bu şeref ve namus mücadelesini komünist kışkırtması şeklinde nitelendirmek, millî tarihimizle, Birinci Millî Kurtuluş Savaşımızla ve Anayasamızla açıkça çelişen bir zihniyet ve tutum olarak görülmüştür.

9 — Anayasamız Türkiye Cumhuriyetinin demokratik bir hukuk devleti olduğunu ilân eder. Hukuk devleti herşeyden önce hükûmet ve idarenin başta Anayasa olmak üzere, kanuna bağlılığı demektir. Ayrıca hukuk devletinde organ, makam ve mercilerle görevliler birbirlerine kenetli ve her birinin yetki ve görevleri kanunla sınırlıdır. Bir şahıs veya organın kendi yetki sınırlarını tecavüz etmesi, hele Anayasaya karşı gelmesi hukuk devleti kavramıyla bağdaşmıyan ağır bir suç teşkil eder. Son zamanlarda bu mertebeler silsilesini ihlâl edici kişisel çıkışların demokratik hayatımızı vahim bir şekilde tehdit ettiği hususunda görüş birliğine varılmıştır.

SONUÇ :

Türkiye İşçi Partisi, kuruluşundan beri Anayasanın eksiksiz, tastamam uygulanmasını ısrarla istemiş ve Anayasaya aykırı zihniyet, tutum ve davranışların daima cesaretle karşısına çıkmıştır. Anayasanın, vatandaşın uyanık bekçiliğine emanet ettiği Anayasa hükümleri emekçi halkımız, namuslu ve yürekli aydınlarımız, kısaca toplumumuzun bütün sağlam ve ilerici güçleri tarafından hergün daha çok benimsenmektedir. Türk toplumu çok partili demokratik rejimi yaşatıp geliştirecek bir aşamaya gelmiştir. Ve giderek halkımız hem İkinci Millî Kurtuluş Mücadelesini; hem de bağımsız demokratik Türkiye sosyalizmini aşağıdan yukarı kendi elleriyle kuracaktır.

Türkiye İşçi Partisi, A. P. hükûmetinden Anayasa çizgisinin içine girmesini, Anayasaya dilinin ucuyla değil, gerçekten saygılı olmasını ve Anayasaya karşı zihniyet, tutum ve davranışlara fırsat vermiyerek, hukuk devleti içinde görevini eksiksiz tastamam yapmasını bu vesileyle bir kere daha talep eder.

T.İ.P. Merkez Yürütme Kurulu

İLERİCİ GÜÇLERİN İŞBİRLİĞİ VE SOSYALİZM

BEHİCE BORAN

Bugün Türkiye'de sosyalizm ile ilgili meselelerde beliren bazı fikir ayrılıklarının ve bazı kimselerde görülen fikir karışıklığının bir nedeni de —şüphesiz biricik nedeni değil— metodoloji bakımından yapılan hatalardır.

Yapılan birinci metodolojik hata, genellikle az-gelişmiş ülkelerin ve bu arada Türkiye'nin bir oluşum içinde bulunduğu gerçeğinin tartışmaların harareti içinde gözden kaçırılmasıdır. Bir kez, yirminci yüzyılın başlarında az-gelişmiş ülkeler ve bunların verecekleri millî kurtuluş hareketleri hakkında ileri sürülmüş olan görüşler bugün için de aynen geçerliymiş gibi fikir yürütülmektedir. Ayrıca, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu şartlar ve safha, Millî Kurtuluş Savaşı yıllarındaki durumun ve ondan hemen sonraki devrenin aynıymış gibi meseleler ele alınmaktadır.

Oysa yirminci yüzyılın ikinci yarısında millî kurtuluş hareketleri burjuvazinin öncülüğünde bir hareket olarak başlasa dahi eninde sonunda sosyalizm hareketine dönüşmek, işçi sınıfı ile diğer emekçi sınıfların ve onların partilerinin öncülüğü altına girmek zorundadır ve bu olanağa çeşitli derecelerde sahiptir. Dünyada sosyalist hareket güçlenmiştir. Kendi şartlarına özgü sosyalist kalkınma yollarını arıyan, sosyalizmin temellerini atma safhasında bulunan, veya sosyalist düzeni inşa eden ülkelerin sayısı artmaktadır. Millî kurtuluş hareketlerinin ve yeni bağımsızlığına kavuşmuş ülkelerin hemen hepsinde yöneticilerin şu veya bu derecede sosyalizmden esinlendikleri görülmektedir.

Türkiye ise böyle bir dönüşümün tam içerisindedir. Burjuvazinin öncülüğünde millî kurtuluş hareketi ve burjuva iktidarları altında kalkınma çabaları safhası kapanmak üzeredir. A.P. iktidarı iflâs yolundadır. C.H.P.'nin ortanın solu çizgisinde yeniden derlenip toparlanma çabası ne bu partinin kendisini güçlendirmeye ve iktidara getirmiye, ne de Türk burjuvazisinin memleket politikasındaki hâkim durumunu sürdürmiye yetecektir. C.H.P.'nin bugün için Türk politikasında belirli önemde bir yeri ve rolü vardır, ama 1950'den beri olduğu gibi bundan böyle de yerini ve önemini yitirmekte devam edecek, eriyecektir. Bu durumda hâlâ, halk henüz yeteri kadar uyanmamıştır, T.İ.P.'si henüz küçük, güçsüz bir partidir, C.H.P.'si ise oturmuş bir teşkilâta, şu kadar milyon oya sahiptir, başında da İnönü gibi tarihî bir kişi vardır diye düşünüp sosyalist hareketi ve T.İ.P.'sini, C.H.P.'sine siper ederek gelişecek ikinci derecede yardımcı bir güç olarak görmek Türkiye'nin içinde bulunduğu tarihsel gelişme safhasını yanlış değerlendirmek olur; sosyalistlerin kendi kendilerini küçümsemeleri, halkın sür'atle uyanma ve mücadele gücüne inanmamaları anlamına gelir. En kötü ihtimalle de kaytarmacılığı, ödevden kaçışı ifade eder. «Beklemek» diye bir şey yoktur. «İşçi sınıfının tarihsel misyonunu yapma güce gelmesini beklerken(!) aradaki zaman zarfında ne yapılacaktır?» diye nasıl sorar bir sosyalist? İşçi sınıfı tarihsel misyonunu yapma gücüne kendiliğinden mi kavuşacaktır? Böyle bir düşünce mekanik sosyal determinizm anlayışının ta kendisidir. İşçi sınıfının kendiliğinden —«spontané» olarak— bilinçlenip devrimci nitelik kazanmadığı sosyalizmin bilinen gerçeklerindendir. Sosyalist aydınların ve bilinçlenmiş işçi ve emekçi liderlerin başta gelen ödevi işçi sınıfı ile diğer emekçi kütleleri uyarıp eğiterek örgütlemek, memleketin politik hayatında ağırlığı duyulur bir güç haline getirmek, iktidar için demokratik yoldan mücadeleye sokmaktır. Yapılacak iş budur. «Sabırla beklemek» ve beklerken de «ilerici ara tabakalara» kur yapmakla yetinmek değil. Ve bu iş bugün yapılmaktadır da : Türkiye İşçi Partisi tarafından. Unutulmamalıdır ki sosyalizm sadece gerçeğin bilimsel izahını veren bir fikir sistemi değil, bir aksiyon programı, gerçeği değiştirme aracıdır.

Yapılan ikinci metodolojik hata, gerçekleştirilmesi gereken, demokrasiden ve bağımsızlıktan yana ilerici güçlerin dayanışması ve işbirliği hareketinin çelişkili, iki yönlü bir hareket olacağının gözden kaçırılmasıdır. Hem kara çarşafa, petrol şirketlerine karşı çıkanlardan en bilinçli ve mücadeleci sosyalistlere kadar, gericiliğe ve emperyalizme karşı, demokrasiden ve bağımsızlıktan yana bütün güçlerin ortak amaçlar etrafında birleşerek dayanışmalarına çalışacağız, hem de bu geniş cepheli hareket içinde sosyalist hareketin ayrı kişiliğini, bağımsızlığını muhafaza edecek, sosyalist hareketin demokrasi ve bağımsızlık hareketinin yönetici ve itici gücü olmasını sağlıyacağız. İşbirliği, dayanışma hareketi, buna katılan sınıflar, tabakalar, kurumlar ve kişiler arasındaki görüş ayrılıklarının örtbas edilmesi, görmezlikten gelinmesi, «aramızda ayrılık gayrılık yoktur» denilmesi anlamına gelmez. Her ileri adımı, davranışı destekleyeceğiz, ama aynı zamanda eleştireceğiz, yetersizliğini veya yanlışlarını —varsa— belirteceğiz. Çelişkili, iki yönlü işbirliği hareketinin nedenlerini üç noktada toplamak mümkündür :

1. Orta sınıfların aydınlar tabakası toplumun temel sınıflarından bağımsız değildir. Ya burjuva ideolojisini benimsemişlerdir (kendi menşeleri, yetişme tarzları ve toplumdaki statüleri ile normal olarak böyledirler); ya değişen şartlar, burjuvazinin karşılaştığı güçlükler ve kendi hayat şartlarının kötüleşmesi, güvensiz hale gelmesi sonucu küçük burjuva sosyalizmine kaymışlardır ki bu da burjuva ideolojisinin bir çeşididir; ya da, hiç değilse bir kısmı, toplumsal şartların ve gelişmelerin bilimsel bilincine vararak sosyalizme gelmişlerdir. Henüz sosyalizme gelmemiş ilerici aydınlarla dayanışma ve işbirliği yollarını arar ve gerçekleştirmiye çalışırken aynı zamanda uyarmalar, eleştirmeler ve tartışmalarla onların daha da bilinçlenmesine, sosyalizme kazanılmasına çalışmak da gerekir. Bunu yapmak onları «karşımıza almak» değildir. Aydın orta tabakalar kamu oyunu etkilemede önemli rol oynarlar, ama yönetici kadro olarak toplumda fiilî bir rol oynıyabilmeleri için ya burjuvaziye, ya da işçi sınıfı ile emekçi kütlelere dayanmak zorundadırlar. Kendi güçleri buna yetmez.

Bir toplumda sınıflardan biri veya öteki toplumu yönetecek güçte olmaz, iktidar memleket işlerini yürütmede acze düşerse, ancak organize silâhlı bir kuvvet olarak ordu müdahele edebilir, ama böyle bir durumda dahi aydın tabakalar yalnız askerî güce dayanarak toplumu yönetemezler. Askerî idare de er geç mutlaka temel sınıflardan birine kayar, ona dayanır ve genellikle de bu, ekonomik gücü ve politik tecrübesi daha fazla olan burjuvazi olur. Toplumda sosyalist bir birikim olmuş, halk kütleleri politik bakımdan uyanmış ve aktif hale, memleket politikasında ağırlığını duyuracak hale gelmiş ise ancak askerî idare emekçi kütleler yönünde etkilenebilir.

Bütün bu mülâhazalarla, ilerici aydınlarla işbirliği de çelişkili ve iki yönlü bir hareket olacaktır.

2. Sosyalizmin yozlaştırılmasını, bugüne kadar demokrasi adına yapıla geldiği gibi bundan böyle bir de sosyalizm, solculuk adına halkın aldatılmasını önlemek gereği de vardır. Bunun için de işbirliği ve dayanışma hareketi içinde sosyalist hareketin kişiliği ve bağımsızlığı muhafaza edilecek, eleştirme ve tartışmalarla, sosyalizm alanında ileri sürülen fikir ve görüşler arasında gerçek ve halis olanı, yanlış veya aldatıcı olandan ayırt etmiye çalışılacaktır.

3. Tarihte ve dünyada olup bitenlere bakıldığında görülür ki, gerek ihtilâl hareketlerinde, gerekse millî kurtuluş hareketlerinde dövüşen güç halk kütleleridir. Mücadele demokratik baskı yöntemleriyle (mitingler, yürüyüşler, gösteriler v.b.) yürütülse ve demokratik yoldan iktidarı almak amaç edinilse de, mücadele silâhlı savaş halini alsa da, başarı halkın bu harekete katılmasına bağlıdır. Burjuvazinin öncülüğündeki hareketler için de bu böyledir. Halk kütlelerini peşinden sürüklemedikçe burjuvazi ne ihtilâl hareketi yapabilir, ne millî kurtuluş savaşı verebilir.

Şu halde, millî kurtuluş hareketimizin bu ikinci safhasında neden biz sosyalistler kendi gücümüzü ve halkın kendi hak ve hürriyetlerine sahip çıkabilme yeteneğini küçümseyerek, halkın bu defa da burjuvazinin öncülüğünde ve onun amaçları için harekete geçirilmek istenmesine razı olalım? Bugün halk, sosyalist eylemin dışında kalan aydınların sandığından daha büyük bir hızla uyanmaktadır; sosyalizm halka mal olmaktadır. Bu da gayet tabiidir, çünkü sosyalizm emekçi halkın kendi yaşantısının, sömürülüşünün dile getirilişidir. Egemen sınıflar ve iktidar halktaki sosyalist yönde gelişmelerin farkındadır; telâş ve tehditleri de bundandır.

Yukarıdan beri anlattıklarımızın ışığında görülüyor ki, Türkiye İşçi Partisinin tutum ve davranışlarında mantıkî anlamda bir çelişme, tutarsızlık yoktur. Gerçeğin kendisi de çelişkilidir. Bunun için de ilerici, bağımsızlıktan yana güçlerin dayanışma ve işbirliği hareketi gerçek şartlardaki çelişkileri dikkate alarak yürütülecektir.

«Bağımsızlık dâvası aynı zamanda sosyalizm dâvasıdır» görüşü, demokrasiden ve bağımsızlıktan yana bütün ilerici güçlerin işbirliği etmesi tezi ile çelişiktir, iddiası da doğru değildir. Bu iddia da gerçekleri yalnız bir yönü ile gören, «parçacı», mekanik, statik düşünce tarzının bir ürünüdür. «Sosyalizm dâvasıdır» sözünü, bugünden Türkiye'de sosyalizmin kurulması istendiği şeklinde anlayıp tenkit ve hücuma geçmek, meseleyi hiç anlamamak, havaya yumruk sallamaktır.

BEHİCE BORAN

İLERİCİ GÜÇLERİN İŞBİRLİĞİ VE SOSYALİZM

Bağımsızlık dâvası aynı zamanda sosyalizm dâvasıdır çünkü, «Gerek bağımsız, yüzde yüz millî menfaatlere göre ayarlanmış bir dış politikayı, gerekse köklü dönüşümlerle sosyal adalet içinde hızlı kalkınmayı, sanayileşmeyi ancak emekçi sınıfların iktidarı gerçekleştirebilir.»

Bağımsızlık dâvası sosyalizm dâvasıdır çünkü, ekonomik bağımsızlık gerçekleştirilmeden politik bağımsızlık da tam gerçekleştirilip muhafaza edilemez. Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığa kavuşması ise sosyalizme yönelmiş kapitalist olmıyan bir kalkınma yolu izlenmesi ile mümkündür.

Bağımsızlık dâvası sosyalizm dâvasıdır çünkü, yukarıda da izah etmiye çalıştığımız üzere, bağımsızlıktan yana güçlerin birleşik hareketinde sosyalist hareket itici, yönetici güç olmak durumundadır.

Türkiye gibi az gelişmiş bir memlekette sosyalizme merhalelerden geçilerek ulaşılacaktır. Sosyalist toplum düzeninin gerçekleşebilmesi için bunu mümkün kılacak ön şartların meydana getirilmesi gereklidir. Ama T.İ.P.'sinin programına göre bu merhaleler aynı rota üzerinde, sosyalizme götürecek rota üzerinde merhaleler olacaktır. Amacınız İstanbul'dan Marsilya'ya gitmek ise ve bunun rotası, diyelim, İstanbul - Brendizi - Marsilya ise, bu rota üzerinde İstanbul - Brendizi bir «merhale» dir. Ama Marsilya'ya gitmek için İstanbul - Kalküta rotası üzerinden yola çıkar da, Süveyş'e varınca rota değiştiririm, Marsilya'ya dümen kırarım derseniz buna itiraz ederiz. Şüphesiz, İstanbul - Brendizi yolu kapalı ise, böyle bir rota değişikliği ile Marsilya'ya varmak düşünülebilir. Ama biz, yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, Türkiye'nin bugün bir safhayı geride bırakmakta, sosyalizm rotasına dönüşmekte olduğu, bunun için de sosyalizme götürecek tek rota üzerinde merhaleler aşarak sosyalizme varabileceği kanısındayız.

T.İ.P.'sinin iktidarı kazandığı zaman programına göre uygulayacağı sistem tam sosyalist bir düzen değildir. Toprak reformu sosyalist bir reform değildir. Ama T.İ.P.'si programının öngördüğü şekil ve nitelikte bir karma ekonomi, T.İ.P.'sinin plânladığı şekil ve nitelikte bir toprak reformu ancak bilimsel sosyalizmin Türkiye şartlarına uygulanışı sonucu ortaya çıkan, ancak sosyalist bir partinin programlaştırıp uygulayabileceği bir ekonomi sistemi ve toprak reformudur. Bu anlamda T.İ.P.'sinin öngördüğü ekonomi sistemi ve reformlar sosyalist'tir ve bunların gerçekleştirilmesi uğruna politik mücadeleye girmek sosyalizm için çalışmak demektir.

*
* *

Fikir alanında tartışmalar bir yana, bugün Türkiye'de olup bitenlere baktığımız zaman tuhaf bir durumla karşılaşıyoruz. Bütün ilerici, bağımsızlıktan ve Anayasa'dan yana güçlerin dayanışmasını, birleşmesini savunur görünen ve sanki T.İ.P.'si buna karşı çıkıyormuş gibi Parti'yi suçlıyan çevre ve kişilerden bu işbirliğini kendilerinin nasıl sağlamayı düşündükleri konusunda hiç bir belirli, somut teklif gelmemektedir. Kendilerinin bu yönde hiç bir harekete, teşebbüse geçtikleri görülmemektedir. Sadece, dayanışma ve işbirliği gereğini tekrarlamakla yetiniyorlar. Kimsenin aksini iddia etmediği bir doğruyu tekrarlamaktan ne çıkar? Somut olarak ne gibi adımlar atmak, ne gibi işler yapmak gerektir? Cevaplandırılması gereken soru budur.

İşbirliği ve dayanışma iki plânda mütalâa edilebilir :

1. Kurumlar, örgütler arası temaslar yapılarak ortak bir plâtform üzerinde anlaşmak ve bu plâtformu uygulamak üzere kurumlar arası bir örgütlenmiye, veya işbirliğine gitmektir. Bugün Türkiye'de şartların bu çeşit bir işbirliğine müsait olduğu ciddiyetle iddia edilebilir mi? Örneğin, C.H.P.'nin ortanın solu kanadı ile T.İ.P.'si arasında bu çeşit bir işbirliği mümkün müdür? Ne parti olarak C.H.P., ne de ortanın solu sözcüleri ikili anlaşmalara, Amerikan üslerine, NATO'ya karşı çıkmış değillerdir. NATO içinde kişiliği olan bir politika demekle, petrol şirketlerine karşı çıkmakla millî bağımsızlık savunulmuş olmaz, üstelik ortanın solu Türkiye'de yabancı sermaye yatırımlarından yanadır. Millî bağımsızlık mücadelesi neresinde bunun? Kaldı ki, ortanın solu gerek parti içi mücadelesinde, gerek parti dışında var gücü ile kendisini T.İ.P.'sinden ve sosyalizmden ayrı tutma çabası içindedir. Ortanın solunda bir duvar çekip A.P.'sini de sağda bir noktada duvar çekmiye davet ederek Türkiye'de demokrasiyi bu iki duvar arasında yürütmeyi teklif etmektedir. T.İ.P.'sini tehlikeli aşırı-sol olarak göstermektedir. Bu durumda T.İ.P.'sinin ne yapmasını istiyorlar karşımızdaki işbirliği taraftarları? Kendisini arka plâna çekip hiç ses çıkarmadan, kayıtsız şartsız ortanın solunu desteklemesini mi? Daha iyisi, Parti'yi feshedip veya bırakıp bütün T.İ.P.'liler ortanın soluna mı katılsınlar? Bu mudur istedikleri?

Son yazılarından birinde sayın İlhan Selçuk bugün köylü ve işçi kitlesi içinde değil, gençlik, zinde kuvvetler, memurlar, öğretmenler, aydınlar kesiminde kıyasıya bir meydan savaşı verildiğini belirterek «Atatürkçü cephe yıkıldığı anda aşağıdan yukarı sosyalizm kurmak için çalışan iyi niyetli kişilerimiz faşizmin tepeden inme yumruğu altında ezilecektir,» diyor. Böyle olacağını farz edelim. Ne yapmamızı istiyor sayın Selçuk? «Halk kitleleri içinde aşağıdan yukarı sosyalizm kurmak» çalışmalarından vaz mı geçelim? Ne yapalım öyleyse? Her birimiz kendi dergimizde, günlük köşemizde yazı yazmakla mı yetinelim? Faşizmi önlemek, demokratik düzeni sürdürmek ve nihayet gerçekten halktan, demokrasiden, bağımsızlıktan yana bir yönetimi gerçekleştirmek için ne gibi bir çözüm şekli, ne gibi somut çalışmalar teklif ediyor? Bilmek isterdik. Sonra, halkı uyarmak, örgütlemek, siyasî ağırlığı olan bir güç haline getirmiye çalışmak faşizmin gelmesini kolaylaştırıyor mu? Bunun için mi bu çalışmaları yeriyor? Yine bu çalışmalar, belirttiği kesimde verilen meydan savaşını engelliyor mu, zayıflatıyor mu? Bunun için mi karşı çıkıyor bu çalışmalara? Biz tam tersine, halk kitleleri arasında yapılan çalışmaların, halkı uyarıp, örgütleyip, politik bir güç haline getirmenin faşizmi önleyici, aydınlar kesiminde verilen savaşı destekleyici çalışmalar olduğuna inanıyoruz.

Bu vesile ile şunu da belirtelim ki, faşizmin yumruğu tepemize inecek olursa eğer, bundan, halk kitleleri arasında çalışmaktan uzak duran, sosyalist eyleme katılmıyan «sosyalist» aydınlar da sorumlu olacaktır. Hele, hem halk kitleleri arasında çalışmayıp, hem de canını dişine takarak bu çalışmayı yapanları «sosyalist eleştiri» etiketi altında aylar süresince yeren, suçlıyan, aydınların ve gençliğin gözünden düşürmiye çalışanların sorumluluğu daha da büyük olacaktır.

2. İkinci plânda dayanışma ve işbirliği somut hedefler ortaya atıp bunların etrafında ve bunların gerçekleştirilmesi için bütün ilerici güçlerin ve kişilerin, kurum, örgüt, parti mensubiyeti söz konusu olmaksızın harekete geçmelerini sağlamaktır. Türkiye'nin bugünkü şartlarında da yapılması mümkün olan budur.

Bugüne kadar ilerici güçlerin dayanışması konusunda somut, fiilî olarak ne yapılmışsa hep T.İ.P.'sinden gelmiştir. Yazıyı uzatmamak için yapılanları burada bir bir sıralıyacak değiliz. Gerektiğinde onu da anlatırız.

T.İ.P.'sinin varlığı ve faaliyetleri, onun karşısında olan çevreleri, örgütleri de etkilemektedir. Bugün C.H.P.'sinin ortanın solu çizgisi üzerinde derlenip toplanarak kendine bir yön verme çabası içine girmesi, Bölükbaşı'nın yirmi yıllık parlâmenter hayatında susup susup da şimdi farkına varıyormuş gibi ikili anlaşmalara karşı çıkışı, T.İ.P.'sinin varlığının ve faaliyetlerinin, her geçen gün halk kütleleri arasında daha da tutunup güçlenmesinin, bağımsız dış politika ve ikili anlaşmalar ve Amerikan üsleri konusunda yürüttüğü azimli kampanyanın sonucudur. Aynı etkileme A.P. iktidarını dahi nihayet ikili anlaşmaları ele almıya, hiç değilse bir kısım hükümlerinin «ıslahı» için Amerika'yı müzakereye davet etmiye, Amerikan üslerine bir teftiş heyeti göndermiye zorlamıştır.

T.İ.P.'si ikili anlaşmalar, Amerikan üsleri ve NATO meselelerini ayrıntılarıyla açık ve seçik ortaya atmış, bunlara karşı ve tam bağımsızlıktan yana kesinlikle vaziyet almış, tutumunu tereddütlere yer vermiyecek kadar açık ve tutarlı bir şekilde israrla belirtmiş ilk ve tek partidir. Ocak 6 ve 7, 1967 günlerinde Meclis'te Kıbrıs ve dış politika üzerinde yapılan görüşmeler bu konularda T.İ.P.'si ile öbür partiler arasındaki farkı apaçık gözler önüne sermiştir.

T.İ.P.'si parlâmentoya girmeden önce de, girdikten sonra da Anayasayı ihlâl eden bütün baskı ve zorbalık hareketlerine karşı çıkmıştır. Anayasayı yuvarlak bağlılık sözleriyle değil, izah edip yorumlıyarak, açıklığa kavuşturarak, somut olaylara indirerek savunmuştur. Anayasa hükümlerini emekçi halkın hak ve hürriyetleri açısından, demokrasi kavramının anlamı açısından sistemli bir şekilde izah ederek, Anayasanın dayandığı hukuk mantığını ayrıntılarıyla işliyerek bir «anayasa hukuku» meydana gelmesine hizmet etmiştir; Anayasayı birbirinden kopuk bir maddeler listesi şeklinde anlaşılmaktan kurtarmıştır. Şu son günlerin meşhur «emirname» olayında da tutumunu açık seçik belirterek Anayasa düzenini kişisel dikta emellerine karşı savunan, «komünist ihtilâli tehlikesi» iddialarının yalanını, geçersizliğini cesaretle ortaya koyan tek parti yine T.İ.P.'si olmuştur.

Adı; Hasan Kıyafet. Görevi : Samsun 19 Mayıs Lisesi İngilizce öğretmeni. Millî Eğitim Bakanlığına göre suçu : Solculuk, Amerikan düşmanlığı, casus barış gönüllüleriyle uğraşmak. Sonuç; iki ayda iki ayrı yere sürgün.

Adı; Tevfik Yılmaz. Görevi : Şereflikoçhisar'da orta okul Türkçe öğretmeni. Bakanlığa göre suçu; Amerika'nın Türkiye'yi sömürdüğünü söylemek, bazı halk şairlerini öğrencilerine tanıtmak, T.İ.P.'lerle konuşmak, hattâ T.İ.P.'li birinin eşini evinde konuk etmek v.s. Sonuç; Bakanlık emrine alınmak.

Adı; Ahmet Şahin, Metin Hamarat, Fahrettin Deniz, A. Kadir Bulut, D. Ali Uysal, Mehmet Yiğit, Sabri Toklu, İsmail Demirtaş. Görevi : Anamur ilkokul öğretmeni. Dengiz'e göre suçu; Kaşdişlen köyünde Atatürk gecesi tertibine teşebbüs, bu programa Bursa Nutku'nu almak, T.İ.P.'i savunmak, Cumhuriyet, Milliyet, Akşam okumak, v.s. Sonuç : Bakanlık emrine alınmak.

Adı; İsa Sarıaslan. Görevi : Adana'da öğretmen. Dengiz'e göre suçu : Bir Türk kadınına sataşan Amerikalı çavuşlara karşı yapılan gösteride halk arasında bulunmak. Sonuç : Bakanlık emrine alınmak.

Adı; İlhan Alkan. Görevi : Keçiborlu'da öğretmen. Bakanlığa göre suçu; sendika toplantısında yaptığı konuşma yüzünden adlî takibat (sonra takipsizlik kararı alınmış). T.İ.P. markalı kalem kullanmak. Sonuç; Bakanlık emrine alınmak.

Adı, Ali Dündar, adı, Osman Karaca, adı Hasan Girit, adı Necdet Eren, Halis Keleş, Hami Erol, Faik Günaltay, Çelebi Çınar, Rıza İçel, Ülker İnce, Mustafa Topal, İsmet Gülyiyen, Talip Apaydın, Mahmut Makal, Şemsettin Özdemir, Ramazan Karagöz ve yüzlercesi. Görevi : Öğretmenlik. Bakanlığa göre suçu; kompozisyon dersinde toprak reformundan söz etmek, eğitim sisteminin bozuk olduğunu söylemek, Mobil ve Schell'in takvimlerini sınıfa astırmamak, Namık Kemal ile Yaşar Kemal'i karşılaştırmak, Türkiye Öğretmenler Sendikasını kurmak, kaymakamın çocuğunu sınıfta bırakmak, T.İ.P.'den aday olmak, Çetin Altan'ı okumak, kadehi sol elle kaldırmak v.s. v.s. Sonuç : Bakanlık emrine alınmak, işte çektirilmek, başka yere tayin edilmek, sürgün, edilmek, dövdürülmek, evi taşlattırılmak, tuzaklar kurdurulmak, v.b.

Bir yıl içinde 400 öğretmen cezalandırılıyor, bir yıl içinde binlerce öğretmen sürülüyor, yerlerinden tedirgin ediliyor, tayin ediliyor, bir yıl içinde sadece İzmir ilinde 1208 öğretmen köşe kapmaca oynatılıyor, Adana'da, Denizli'de, Bursa'da, Amasya'da, Antalya'da, Kütahya'da, Kocaeli'nde uydurma dilekçelerle becayiş oyunları oynanıyor, düzme nedenlerle Bakanlık emrine alınıyor, işten el çektiriliyor. Bir yıl içinde 2211 öğretmen öğretmenlikten ayrılıyor. Ve Orhan Dengiz hâlâ yerinde duruyor ve Orhan Dengiz'e hâlâ sayın Millî Eğitim Bakanı deniliyor. Ve bu sayın Millî Eğitim Bakanı ve bu Millî Eğitim Bakanının iktidarda bulunan partisi öğretmenlerle ilgili olarak T.İ.P.'nin verdiği gensoru önergesine red oyu kullanıyor. Konuşmaları kısıtlıyor. Ve bu oyun sürüyor, sürdürülüyor.

Ve bir eğitim müfettişi öğretmen Tevfik Yılmaz'a soruyor :

Çevrede İşçi Partisi lehinde konuşmalar yaparak siyasî kanaat beyanında bulunduğunuz, diğer partiler mensupları için de tezyifkâr bir dille konuştuğunuz; İşçi Partisi mensupları ile kahvede oturarak partinin gelişmesi konusunda görüşmelerde bulunduğunuz, hattâ bu partiden birinin eşi olan Nurtüre Yürür adlı bayanı evinizde misafir ettiğiniz, gene derslerinizde İşçi Partisi mensuplarından bazılarını ideal insan tipi olarak öğrencilerinize tanıttığınız iddia ve tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Tevfik Yılmaz cevaplıyor :

Kasabadaki bütün memurların hangi partiyi tuttuğu ve oy verdiği herkes tarafından bilinir. Benim de siyasal kanaat bakımından Türkiye İşçi Partisini benimsediğim doğrudur. Kanun, memura, meslekten ayrılmadan aday olma hakkını bile tanımıştır. Bunlar kazanamayınca memurluklarına dönmektedirler. Nitekim, 27 Mayıs Devrimi ile devrilen ve Yüksek Adalet Divanı'nca kamu görevlerinden müebbeten menedilen eski bir siyasî partinin üyelerine memurluk hakkının iadesi için iktidar partisi af hazırlamıştır. Aynı iktidarın Eğitim Bakanlığının müfettişinin bunu suçmuş gibi göstermesi taraflı tutumu, siyasal yönlerini iktidara göre ayarlamayanların memurlukta tutulmak istenmediğine bir kanıttır.

«Eşi İşçi Partisinden olanları memurlar evine misafir edemezler» diye bir hüküm mü var? Ne yazık ki evimde misafir etme şerefine ulaşamadım, çok değerli bir arkadaşımın eşiydi, işi varmış, kalmadı, gitti. Ama, bu arada evimde çok A.P. ve C.H.P.'li kişileri misafir ettim; niye onlar sorulmuyor?

Dersimde ülkücü olduğuna inandığım bir kimseyi partisini hesaba katmadan ve söylemeden överim. Üstelik o kişi en ünlü bir yazar olursa, fıkraları, makaleleri, oyunları olur ve de devlet tiyatrolarında oynanırsa, üzerinde saatlerce dururum.

Diğer partiler için tezyifkâr bir dille konuştuğum konusu savcılıktadır. Yalan olduğunu mahkemede yüzde yüz ispat edeceğim. Kararın bir nüshasını size gönderirim.

Devlet Memurları Kanununun 7. maddesinde yazılı tarafsızlık hükmüne aykırı bir iddia zaten olmadığına göre, kanımca bu sorunun sorulması fazladır.

Öğretmen Hasan Kıyafet'e soruluyor :

a) Sen yoksulları tutuyor, varlıklı öğrencileri tutmuyormuşsun, örneğin bundan iki yıl önce Süer'in (Samsun'un varlıklılarından) oğlunu dövmüşsün. Bunu varlıklı diye mi yaptın?

b) Derslerinde sosyalizmden, sosyal adaletten bahsediyormuşsun, doğru mu?

c) Petrol'ün millileştirilmesi, toprak reformu gibi kavramları çocuklara tanıtıyormuşsun, doğru mu?

d) Ben kompradorlar ordusunda askerlik yapmam demişsin, aslı var mı?

e) Bir yerde bu çenberin içinden çıkmak zordur, demişsin. Nedir bu çember?

f) Öğretmenler toplantısında «evet ben solcuyum, sosyalistim» demişsin. Doğru mu?

g) Uçak kelimesiyle cümle yaptırırken «Bir Amerikan uçağı Karadenize düştü» demişsin. Bütün bunlarla ne demek istiyorsun? (Bu soru valinin)

h) Her vesileyle Amerikan düşmanlığı yaratıp, «Kennedy de Johnson kadar namussuzdur» demişsin.

i) Geçen yıl İmece dergisinde bir yazı yazmışsın. Değil mi?

Ve başka öğretmenlere soruluyor :

— Sizce ülkücü öğretmenle, ülkücü olmayan öğretmen ne demektir?

— Ramazan ayında çocuklara neden çay ısmarladınız?

— Türkiye'nin fakir olduğunu söylemişsiniz. Neden?

— Bir yemekte belediye başkanına kadehini sol elle kaldır diye ısrar etmişsiniz?

— Eskiden var olan gözlerinizdeki pırıltı, kalplerinizdeki heyecan sözünüzle neyi kastediyorsunuz?

— Amerika'nın Türkiye'yi sömürdüğünü, ve oruç, namaz ve hac konularını, pedogojik olmayan şekillerle öğrenciye neden duyuruyorsunuz?

Ve Millî Eğitim Bakanı Orhan Dengiz; Millî Güvenlik Kurulu raporlarıyla ajanlığı belli olmuş CIA görevlilerini okuldan kovan, derslere girmeyen öğrencileri okuldan atarken ve bu ajanları bağrına basarken, sendikacılık ve dernekçilik yaptıkları nedeniyle Mahir Çelik, Recep Akgül, Samet Aslan gibi devrimci öğretmenleri cezalandırıp, ikinci bir bakan gibi çalışan Milliyetçi Öğretmenler Federasyonu Başkanı Selâhattin Arıkan'ı korurken ve gene «Milliyetçi Öğretmenler Derneğine girmeyenler yanıma gelmesinler işleri kat'iyen yapılmıyacaktır» diye fetva veren İzmir'deki bir millî eğitim müdürüne göz yumarken, bütçeden Millî Eğitim Bakanlığına yayın gideri olarak ayrılan 8 milyon lirayı ;

— Komünizm ve komünistlere karşı Türk basını,

— Ötüken,

— Milliyetçi Öğretmenler Derneği Federasyonunun çıkardığı **Öğretmen,**

— Gene aynı derneğin yayınladığı **Okul Ansiklopedisi,**

— Yeni İslâm Dünyası,

— Yol Dergisi,

— Dünya, Yeni İstanbul gaze-

KIYIM VAR ...

VURUN ÖĞ

abdulla

...RETMENE

nefes

...teleri gibi öğretimle ve öğreticilikle uzak yakın hiç bir ilgisi olmayan gazete ve dergilere gözünü kırpmadan harcarken, «Benim gönderdiğim kitaplar, dergiler, gazeteler mutlaka okunacaktır. Göndermediklerim kat'iyen okunmıyacaktır» anlamında bildiriler, genelgeler yayınlarken ve bu Millî Eğitim Bakanının Kültür Müsteşarı «Sendika, grev, ihtilâl, emek, sosyalizm, Amerika, halktan yana» gibi kelimeleri tiyatrolarda oynayan eserlerden çıkarırken, 8 profesör ve 5 sanatçının istifasına yol açan, «klâsiklerin yeniden bastırılmaması ve yenilerinin basılmaması» olayını, gene bu Bakanın kültür müsteşarı yaratırken, Amasya Kız Öğretmen Okulu Müzik Öğretmeni Talip Apaydın'ı bir gün önce Bakanlıktan takdirname almasına karşılık ertesi gün Bakanlık emrine alırken. Bu öğretmen kırımı, bu öğretmen vurgunu tabii ki sürecektir. Tabii ki Orhan Dengiz ve iktidarda bulunan partisi öğretmenlerle ilgili bir gensoru önergesine red oyu kullanacaklardır. Bu kırımın, bu kıyımın kamu oyuna duyurulmasını engellemek isteyeceklerdir.

«Gerçekten, tarihimizin hiç bir döneminde, öğretmeni böylesine ezen, hor gören, kişiliğinden sıyırıp bir emir kulu haline getirmek ve kendi politik doğrultusunda kullanmak istiyen, bunu yapmak için de her türlü kanun, mantık, sağduyu ve medenî ölçülerin dışına çıkan bir Bakan, bir Bakanlık örgütü görülmemiştir.

İnsanları, tabiatının dışına çıkararak tümünü bir potaya koyup mum gibi eritmek ve yeni bir tip insan yaratmak isteği, onu düğme ile çalışan birer makina adam yapma düşüncesi zaman zaman denenmiş bir usuldür. Yakın tarihte gördüğümüz, duyduğumuz bu insan haraları birer faşist maskaralığından öteye geçememiştir. Buna özenti duyan bazı cüceler, bu yolun birer karikatürünü dahi çizememişlerdir. İnsan, o büyük yaratık bir yerde büyüklüğünü göstermiş, böylesi donkişotları bir kahkaha salarak tuzla-buz etmiştir.

Bir eğitim kuralıdır, bilmek için eğitimci olmaya gerek yoktur. Kişinin eğitiminde ceza en son çaredir. İnsanları, yetişkin insanları hele öğretmenleri sürmekle, ekmeğiyle oynamakla kendi kişisel ve politik doğrultusuna yöneltmek hiç bir kişinin, hiçbir makamın kıvıracağı iş değildir.

İnsana değer veren ve insanca davranışlar gösterenler ancak başarıya ulaşmışlardır. İnsan yetiştiren sanatçıya, **yani öğretmene değer vermeyen, onu karşısına alan, onu bir hamur gibi yoğurmak, gönlünce biçim vermek istiyenler gölgesine kızan ve ona tekme atan kişinin durumuna düşerler.**

Türkiye'de uygarlığın, kültürün, devrimlerin yerleşmesinde, yayılmasında daima öncü olmuş öğretmene karşı durmak yeni bir olay değildir. Kubilay'dan son Horasan olayına kadar bir kısım «kıvamına getirilmiş» grupların nasıl kelle istedikleri malûmdur.

Ama bir yıl içinde 400 öğretmenin bir dama taşı gibi yerden yere isterik bir zevkle vurula vurula sürülmesinin, Bakanlık emrine alınmasının, görevine son verilmesinin şerefi sayın Millî Eğitim Bakanı Dengiz'e aittir.

Millî Eğitim Bakanının adı eğitim tarihine «öğretmen kırımının kahramanı!» olarak geçecektir. Bakan, yalnız 400 öğretmenin dünyasını zindan etmekle kalmamış (kendi verdiği rakama göre söylüyorum) bir yıl içinde 2196 öğretmenin öğretmenlikten uzaklaşmasına kendi tutum ve davranışları sebep olmuştur.

İstanbul'un en modern caddelerinde ve Hakkâri'nin en uzak dağ köylerinde öğretmen vardır. Bu alan içine yayılmış 100 binin üzerindeki saygı değer zümreyi hangi hakla tedirgin edersiniz. Bir taraftan Türkiye'nin içinde bulunduğu dar ekonomi koşulları içinde bunalırken; bir taraftan gerilikle, cehaletle, iftiralarla uğraşırken; bir taraftan yüzyılların büyük günahının sonucu olarak geri kalmış yurdunun insanlarına daha faydalı olmak için gecesini gündüzüne katarken; bir taraftan da her gün ceza mektupları taşıyan postacının yolunu mu gözlesin? İnsanca yaşamalarına ışık tutamadığınız bu eli öpülesi kimseleri bırakın kendi haline hiç değilse, gölge etmeyiniz.

Türkiye'nin eğitim alanında kalkınmasının hangi yollarla olacağını Bakanın bilmesi gerekir. Öğretmenlik mesleğinin yükseltilmesinin, insan haklarının ve demokrasinin gelişmesine büyük etkisi vardır. Öğretmenlik mesleğinden çıkanlar ona saygıyı unutmamalıdırlar. Öğretmeni cezalandırmak, öğretmenleri birbirine takmak, partizanları öğretmenin başında Demokles'in kılıcı gibi tutmak geçerli bir yol değildir.

Diyen Türkiye İşçi Partisi Milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı'yı konuşturmak istemiyeceklerdir.

Milliyetçi Öğretmenler Derneğine girmeyip Öğretmenler Sendika girerek, önce valinin sonra M. Ö. Derneğinin ve Millî Eğitim Bakanlığının hınç ve gazabına uğrayıp işten el çektirilen Amasya Lisesi müdür ve öğretmenlerine hazırlanan ve uygulanan tertibi, tuzağı haber veren öğrencilerin sonradan yazdığı;

«Aşağıda isimleri yazılı olan bizler 7/12/1966 günü saat 20.00 de 6 Edebiyat A şubesinden Süleyman Subaşı'nın evinde toplandık. Bu toplantıda daha önce hazırlanmış olan birtakım beyannameleri imzaladık. Dışardan birtakım kimseler tarafından hazırlanan bu beyannamelerde öğretim üyelerimizin suçlandığını gördük. Öğretmenlerimiz aleyhine olan bu yazıları Reisicumhura, Başbakana, Millî Eğitim Bakanına, Tekin Erer'e, Yeni İstanbul gazetesine, Dünya, Adalet gibi gazetelere gönderdik. Ben Aktan Altuğ ve Arif Canıklıoğlu saat 21.00 de oradan ayrıldık. Biz ayrıldıktan sonra milliyetçi gençler imzalı bildirinin diğer arkadaşlar tarafından dağıtıldığını duydum. Aynı gün akşam İngilizce öğretmenimiz Münevver Kılıç hakkında da bir tertip hazırlamamız için Müfit Cekin'in evine gittik. Cıdal Cahit Şahin, Necdet Özdöl, İbrahim Günaydın'ın yanında tahrik edildim. Arkadaşım Müfit Cekin beni Milliyetçi Öğretmenler Derneğine götürdü.

Kovulan hocalarımız için ifadelerimiz alınacak, siz de ifade verin ve her sınıfta komünistlik propagandası yapıldığını söyliyelim dediler. Korkmayınız, bizi destekliyen, bize kuvvet veren arkamızda milliyetçi öğretmenler, hâkimler, vali, memleketin kodamanları bizi desteklemektedir. İsim olarak hatırımda kalan Sağıroğlu ve birçok vatandaş tarafından desteklenmekteyiz diye bizleri kendilerine fikir arkadaşı olmaya davet ettiler. Hâdiseler meydana çıktığı zaman bu arkadaşların yapmış olduklarının haksız olarak ve çok kimselere alet olduklarını ve hocalarımıza da iftira attıklarından vicdanım sızladı böylece bu hâdiseyi açık olarak kaleme aldım.»

Bu mektubun bir de yüce meclisten kamu oyuna duyurulmasını istemiyeceklerdir.

Şimdi kıyımın neresindeyiz bimiyoruz. Öğretmenler bu korku ve terör havası içinde tedirgindirler, yarınlarından güvenli değillerdir. Karakurt'tan sürülen devrimci öğretmenler, Horasan ortaokulunun yürekli müdürü kaygılıdır.

Bu iş bitirilmelidir. Bunun hesabı mutlaka sorulmalıdır. Tevfik Yılmaz'ın, Mahmut Makal'ın Talip Apaydın'ın soracakları vardır. Arif Şahin'in, Necdet Eren'in, Osman Karaca'nın soracakları vardır.

Bir yıl içinde 400 öğretmen cezalandırılmıştır. Bir yıl içinde binlerce öğretmen sürülmüştür. Bir yıl içinde sadece bir ilde 1208 öğretmenin yeri değiştirlimiştir. Bir yıl içinde 2211 öğretmen, öğretmenlikten ayrılmıştır. Ve Orhan Dengiz hâlâ Millî Eğitim Bakanıdır.

Orhan Dengiz'in, Adnan Ötüken'in ve daha başkaların gitmesi çözüm değildir. Halk yararına işleyen, halkın yönetime katıldığı, halk temsilcilerinin çoğunlukta olduğu bir düzendedir çözüm. Devrimci bir düzendedir, insancı bir düzendedir, tam bağımsız bir Türkiye düzenindedir çözüm.

BİR ÇIRPIDA KİTAPLAR :

abidin dino

Hapishane Mektupları

Antonio Gramsci'nin mektupları, yer yüzüne gelmiş geçmiş en güzel insanlardan biri ile tanıştıracaktır sizi.

Gramsci sakat doğmuş, zorluklar içinde yetişmiş, zekâsı ve kişiliği ile sivrilmiş, kendini İtalyan halkına adamış ve bu uğurda ölümü göze almış gerçek bir düşünce adamı. Hiç umursamadığı ölüme varana dek Gramsci, marksizmi İtalyan halkı açısından değerlendirerek, siyasi eylemle düşünürlüğü bir arada yürütmüştür.

Yıllarca hapiste kaldığı halde düşüncesi gerçeklerden kopmamıştır.

Gramsci Musolini'yi titreten bir savaşçı olmaktan başka, düşünceleri ile İtalya'ya öylesine bir ışık saçıyordu ki, onu ancak karanlık mahzenlere kapatmakla geri bir düzen kurulabilirdi. Hapishanede okuyup yazması insafsızca sınırlanan Gramsci, mektupları ile, çağımızın en ilginç yazarları arasında yer almıştır.

Gramsci bugüne kadar tanımadığınız, tanıdıktan sonra bir ömür boyunca yanınızdan ayıramıyacağınız bir dost olacaktır size. Gramsci'den sonra marksizm yeni bir hız kazanmıştır. Millî kültür örneklerini değerlendirmede, yeri sorunları kavramada onsuz edemiyeceksiniz.

* Hapishane Mektupları
Antonio Gramsci
Çeviren Attila Tokatlı, Gerçek yayınevi, fiatı 4 lira.

YÖNÜ BELLİ BİR DERGİYE CEVAP

Dönüşüm'ün 10. sayısında çıkan **«Aydınlar ve Türkiye Sosyalizmi»** başlıklı yazıya 20 Ocak 1967 tarihli Yön dergisinde bir cevap verilmiştir. Dönüşüm sözünü ettiğimiz yazıyla bir tahlilde bulunmuştur. Yön'ün verdiği cevapta tahlil hakkında ciddî bir eleştiri yoktur. Ancak Yön sosyalist bir tahlile dayanan sosyalist strateji konusundaki görüşlerimizi bazen tahrif ederek, bazen Yön'ün iddialarını çürütecek bölümleri atlamak suretiyle bir demogoji örneği vermiştir. Bu sebeple şimdi okuduğunuz yazı daha çok Yön'ün demogojisini ortaya koyacaktır.

Biz sosyalistler, Türkiye tarihini **«ilerici»** aydınlarla, bu aydınların getirmek istedikleri yeniliklere direnen «yobaz» halk arasındaki çatışmayla açıklayan görüşü kabul etmiyoruz. Türkiye'nin geleceğini tayin edecek çatışma, emekçi halk ve sosyalist aydınların siyasî örgütüyle egemen sınıflar arasındaki çatışmadır. Bu diyalektik içerisinde sosyalist örgütü desteklemeyen, ona cephe alanlar sonuç itibariyle egemen sınıflara hizmet etmektedirler. Bu durumda sosyalizmin elbette bir tekeli vardır. Sosyalist hareketin yürütülmesi emekçi sınıfın ve onun içinde yer alan sosyalist aydınların tekelindedir. Bir aydın sosyalist ve devrimci olduğunu sosyalist örgüte yararlı olarak gösterir, yoksa onun karşısına çıkarak değil.

Dönüşüm'de çıkan yazıda emekçi halkın kendi kendine bilinçleneceğine dair tek kelime yoktur. Yön'ün gayet güzel belirttiği üzere, «sömürme sömürülme gerçeği, tek başına sosyalizmi gerçekleştirmeye yeterli değildir. Bu ilişkinin kitlelerce bilincine varılması ve sosyalist teori ve eylemi iyice öğrenmiş militanlardan kurulu bir sosyalist partinin hareketi yürütmesi şarttır. Emekçi sınıf sırf sömürme var diye, kendiliğinden bilinçlenecek değildir.» Doğru söz. Ancak emekçi sınıfı bilinçlendirecek kadro, emekçi sınıfın bilinçlenmiş önderlerinin ve sosyalist aydınların meydana getirdiği ve bir siyasî parti içinde (T.İ.P. içinde) örgütlenen bir kadrodur. Hıristiyan misyonerliği benzetişi boşuna yapılmıştır. Hıristiyan misyonerliği sömürülen halkların dışındadır ve insanlık adına, iyilik ve fazilet adına batı emperyalizmine hizmet etmiştir. Biz sosyalizm adına kendi sınıf yararını izleyecek halkın dışında bir aydın kadronun sosyalizmi gerçekleştiremiyeceğini, emekçi sınıfı bilinçlendiremiyeceğini söylüyoruz. Bu görüşümüzle biz, Yön dergicilerine kendi ifadeleriyle sosyalizmin kuruluşunun «halk içinde erimek» le mümkün olacağını anlatmaya çalışıyoruz. Fakat kendileri, sosyalist partiye katılmak varken, bir burjuva partisinin açıkça taraftarlığını yapmaktadırlar. Yön'ün halk içinde erimekten anladığı bu mudur? «Sosyalist partinin harekete öncülük etmesi şarttır.» sözü ve Yön'ün tutumu karşısında söylenecek söz : «Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu» olacaktır.

Dönüşüm'ün başyazısı, ilerici aydın ve gençlerin halkla iş ve kader birliği etmeleri gerektiğini belirten T.İ.P. programını (s. 42, 43) savunmuştur. Nitekim Yön'ün yazımızı yanlış yorumlamak gayretkeşliği ile almadığı ve özetlemediği bölümlerinden biri de son cümleleridir : **«... gücünü emekçi halkın insanca yaşama mücadelesinden alacak olan Türkiye sosyalizminin daha başlangıç evresinde idealize edilmesine, soyutlaştırılmasına karşı olan ilerici aydınlar ve gençler de vardır ve bunlar sosyalist mücadelede emekçi halkın yanında ve içinde yer alacaklardır.»** Bu suretle ilerici aydının sosyalistçe tanımını yapan Dönüşüm, aydınları emekçi sınıflarla beraber emperyalizmle ve kapitalizmle mücadele etmeye ve sosyalizmin kurulması dâvasına hizmet etmeye çağırmaktadır. Bu çağrıya uymayanlar demogojide ne kadar üstat olurlarsa olsunlar belli YÖNLERİYLE sosyalizmi köstekleme çabalarında başarıya ulaşamıyacaklardır. Kimin bölücü olduğu sosyalist partiyi desteklemeyen, hattâ onun karşısına çıkan tutumundan anlaşılmaktadır.

T.İ.P.'nin içinde, Yön'ün iddia ettiği gibi, Dönüşüm'ün «inkâr» ettiği aydın yoktur. Bizim tutumlarını doğru bulmadığımız kimseler, Türkiye'deki biricik sosyalist partinin gelişimini baltalamak ve bağımsız hüviyetini bozmak isteyenlerdir. T.İ.P. içinde yer alan herkes, Dönüşüm'ün sosyalist aydın olmaları sebebiyle kutladığı insanlardır. T.İ.P. örgütü içinde sosyalist aydınlar ve emekçiler omuz omuza çalışmakta, sosyalizmin kuruluş mücadelesini vermektedirler. T.İ.P. çok kısa geçmişi olan bir partidir, sosyalist bir düzen kurmak amacı ve yolundadır. «Kompleks» duyması gerekenler, halkın desteğini kazanamayız deyip, ona kızarak Türkiye'nin problemlerini halkın dışında ve tepesinde çözmek isteyenler olsa gerektir. Kimin halka güvenemiyerek «kompleks» içine düştüğü, ileri sürdüğü stratejiden ve (halk burjuva partilerine oy veriyor) diye yakınarak onu kenara itmelerinden anlaşılmaktadır.

Sosyalist hareket, stratejisini sınıfsal tahlillere göre tesbit eder, bilime dayandırır. (Emekçi sınıf henüz bilinçlenmemiştir, bu sebeple aydın burjuvazinin önderliğine ihtiyaç vardır.) görüşü sosyalistlerin görüşü değildir. Nitekim meşhur bir anti-sosyalist olan Alman sosyoloğu Max Weber, Yön'ün görüşüne benzer bir ilericiliği savunmuştur. Max Weber, **«Her kim Alman işçi sınıfının olgunlaşma yolunda olduğunu söylerse, işçi sınıfının yüzüne gülmüş olur, bu tutum bir dalkavukluktur ve popülerliğin şüpheli saltanatını hayal etmektir (1)**; dedikten sonra 1896 da sosyalistlere şu suali sormaktadır : **«Şimdi karar vermek durumundasınız : Bugünkü yönetici sınıflar içinde birbiriyle çatışan menfaatlerden hangisini destekleyeceksiniz? Bu hususu nazara almayan her politika bir ütopyadır.» (2).** Yazar, Alman sosyalistlerinin böyle bir tercihte bulunmayı istemeseler dahi buna mecbur kalacaklarını kehânet etmiş ve **«Sosyal demokrasinin burjuvaziye karşı çıktığı için reaksiyoner kuvvetlerin yollarını açtığını, onların kuvvetlenmesine sebep olduğunu»** ileri sürmüştür (3). Sosyalist hareketi, kapitalist burjuvazi ile aydın-bürokrat burjuvazi arasındaki çatışmada aydın ve bürokrat burjuvazinin hizmetine sokmaya çabalayan Yön'ün mantığı da bu değil midir?

Sınıfların üretim ilişkileri içinde sahip oldukları fonksiyona göre bir tabiatları vardır. Sınıfsal kaynağı şudur diye tek tek insanlar karşıya alınmaz ama, belirli sınıfları veya onların bölümlerini küstürmek v.s. gibi konularda sosyalistler arasında tartışılmaz. Sosyalist hareket, bir kitle partisi anlayışıyla bütün sınıf ve zümrelere hitap etmek ihtiyacı içinde değildir.

Dönüşüm'ün başyazısından (halkın karşı olduğu herşeye sosyalist hareket de karşıdır) gibi bir görüş çıkarmak, Yön dergicilerinin yalnız yönlerini şaşırmadıklarını, aynı zamanda anlayış ve idrâkten de yoksun olduklarını veya tahrifçi olduklarını gösterir. Halk, Kurtuluş Savaşı dışında aydınlarla aynı hareket içinde birleşmemiştir. Bunun sınıfsal ve tarihî sebebi yazıda belirtilmiştir. Aydınlar, Tanzimattan beri Türk toplumunu kapitalist-burjuva gelişimi içine sokmaya çalışmışlardır. Bu gelişim, burjuva sınıfının gelişimi demektir. Toplumu burjuva sınıfının yönetmesi demektir. Halk bu yüzden kendini tartışma dışı bırakan, siyasî yönden etkisiz bırakmak isteyen aydına güvenmemiş, ona karşı çıkmıştır. Biz de, emekçi halkın Türk toplumunun gelişiminde bilinçli ağırlığını koymasına karşı olan bir kısım aydına bu sebeple karşıyız, yoksa halk bu aydınlara karşı diye değil.

Türkiye'deki sosyalist hareket, emperyalist, feodal ve kapitalist direnme noktalarının kırılması için somut konularda çeşitli grup ve kuruluşlarla, bu arada ara tabakalarla işbirliği yapacaktır. Ancak bu işbirliği muayyen bir blok içinde birleşmek biçiminde olmayacak, somut problemlerin hallinde ortak çaba ve faaliyet gösterilmesi biçiminde olacaktır ki, sosyalist hareket hüviyet ve bağımsızlığını kaybetmesin.

Biz sosyalistler, burjuva aydınlarıyla, bu arada «öteki ilericiler» terimini icad eden Yön'le ilericilik tanımında anlaşamıyoruz. Bize göre tek ilerici güç, bilinçlenip iktidara geçerek toplumun yapısını ve üretim ilişkilerini değiştirecek emekçi sınıf ve sosyalist aydınlardır. Bizim yazımızda ilericiliğin gerçek anlamı belirtilerek, aydınlara gerçek ilericiliğin ne olduğunu anlatma çabası vardır, yoksa sosyalist örgütler dururken diğer örgütlerdeki aydınları yanlış bir ilericilik edebiyatı ile avutma dalkavukluğu değil.

Yön tam bir demogoji örneği vermektedir. Güyâ biz «Kızılay ve **Beyazıt'taki anti-emperyalist gençlik hareketlerinden, gerçekten sosyalist gençlik uzak durmalıdır. Yoksa halkı kaybeder.»** demişiz. Dönüşüm, **«Türkiye'nin KADERİNİN Kızılay ve Beyazıt meydanlarından tâyin çabasına»** katılmanın karşısındadır. Yani halkın siyasî bir güç olmasından yanadır. Anti-emperyalist gençlik hareketleri halkın siyasî bir güç olmasına karşı değildir ki. Dönüşüm aynı yazıda ANTİ-EMPERYALİST HAREKETLER DÜZENLEMENİN GEREKLİLİĞİNİ de savunmuştur. Yazımızın önemli bir kısmını özetleyen Yön'ün belirtmek namusunu göstermek istemediği bölümlerden biri de şöyledir : **«Sosyalist gençlik, problemlerin emekçi sınıfların yararına çözümünü amaç edinen katıksız sosyalist hareketler düzenlemelidir, ANTİ-EMPERYALİST ve sosyalist mücadelenin emekçilerin siyasî örgütünde örgütlenerek kazanılabileceğinin bilincine varmalıdır.»** Biz, anti-emperyalist mücadelede bütün millî unsurların işbirliği halindeki hareket ve gösterilerine taraftarız. Ancak bu işbirliği, sosyalist örgütlerin desteklemek ve katılmak kararı aldıkları somut meselelerde olacaktır. Sosyalist hareket, kararların aşağıdan yukarı doğru oluştuğu demokratik bir disiplin içinde yürütülür. Bu sebepten, kargaşalığın ve dağınıklığın da karşısındayız. Görüldüğü gibi bütün mesele Yön'ün sosyalist örgütleri kabul edememesinden çıkmaktadır.

Yön, Dönüşüm'ü çıkaran kadro içinde gençlerin bulunmasını bir eksiklikmiş gibi gösteriyor. Oysa Dönüşüm bundan övünç duymaktadır. İşçisi, köylüsü, öğrencisi, zenaatkâr ve esnafıyla çalışan gençlik halkımızın en devrimci ve güçlü kesimidir. Kimin sosyalist gençliğe güvenip güvenmediği burdan da belli olmaktadır. Dönüşüm'ü çıkaran kadro içindeki gençler heyecanlıdırlar da. Onlar, emekçilerin demokratik yolla barış içinde iktidara gelmesi için savaşmanın bilinç ve heyecanına varmışlardır. Bu Yön'ün tadamadığı bir heyecandır.

«Dönüşüm nereye gidiyor?» diye soranların sosyalist bir yönde yürümedikleri her geçen gün daha açık bir şekilde görülmektedir ve bu durum bize ancak üzüntü vermektedir.

---

(1) Max Weber, Gesammelte Politische Schriften, Tübingen; 1958, s. 22.

(2) age. s. 27.

(3) age. s. 28.

gohom !

Hınk Deyicilerin Gezelemeleri

Treni kaçıranın yapacağı ilk iş, trene sövmektir.

1 Ocak 1967 günlü Dönüşüm'ün «Aydınlar ve Türkiye Sosyalizmi» başlıklı yazısı yine misyonerlik damarına basmış Yön'ün. 20 Ocak 1967 sayılı Yön'de «Dönüşüm nereye gidiyor?» sorusunun altına bir kilometrelik gezeleme sıralanmış: Demagoji kokulu sektirmeceler, saptırmacalar, misyoner çeşitlemeleri ve «çocukluk hastalıkları», «küçük burjuva anarşizmi», «statükocu solcular», «dogmatikler», «Dönüşüm sosyalistleri» yakıştırmacaları...

Ne ister bu Yön, diye sormayın. Treni kaçıranın yapacağı ilk iş, trene sövmektir.

Biryanda, balta elde, kan-ter içinde odun kıranlar; biryanda, «hergün akşam böyl'olsun» havasında, «çekildik izzet-ü ikbal ile bâb-ı hükûmetten» cakası içinde, sürü-sepet hınk deyici. Biryanda, sömürme-sömürülme ilişkisi üzerine kurulmuş, daha alfabeden geçmemiş emekçi halkın demokratik yoldan iktidarını sağlama amacını güden bir örgüt; biryanda, bu örgütün dışında kalmış, burjuva çokbilmişliği içinde havaya akıl dağıtan bireysel çıkışlar, patlamalar, teklemeler... Binlerce kişilik bir kalabalık yürüyor caddede. Kalabalığın ağzında bir marş; ama tempolu söyleniyor, ama temposuz. Ve bir de, kalabalığın dışında kalabalıkla yürüyen birtakım meraklılar... Akıllarınca, tambur-majorluk yapıyorlar yürüyen kalabalığa. İşte durum bu, kafa bu, gidiş bu!

«Dönüşüm nereye gidiyor?» diye soruyor Yön. Hemen söyliyelim: 1 Ocak 1967 günlü sayısındaki «Aydınlar ve Türkiye Sosyalizmi» adlı yazıda çizilen yerel... Yön'ün misyonerlik damarını kabartan o yazıda hiç de, Yön'ün ısrarla görmek istedikleri yoktur. Denilmektedir ki o yazıda: «İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar Türkiye'de memur ve subayların meydana getirdiği öğrenim yapmış gruplar. egemen sınıfın en önemli bölümünü teşkil etmişlerdir. Türkiye'nin devlet kapitalizminden burjuva-kapitalist gelişmeye geçişi ve aydınların iktidar üzerindeki paylarını gündengüne yitirmeleri sonucunda, bugün artık, öğrenim yapmış olmak, geniş ekonomik olanaklar ve sosyal prestij sağlamamaktadır. Günümüzde, öğrenim yapmış gruplar, toplum içindeki tabakalaşmanın, eskisi gibi, en üstünde değil, ortalarında yer almaktadır.»

Var mı bunda anlaşılmayan yan? «Odunu aday göstersem, mebus seçtiririm» sözü söylenileni nekadar olmuştur? Dönüşüm'ün «sosyalizm bir sınıf hareketidir ve bu hareketin itici gücü, bilgi sahibi olmakla ya da belirli ideallere gönül bağlamakla doğrudan doğruya ilgili değildir. Sosyalist hareketi doğuran olay, sömürme-sömürülme ilişkisidir. (..) Halkı örgütlemek amacıyla ilkönce bir misyoner örgütü kurmak, yani aydınları kazanmak, sonra da hristiyan misyonerliğine yakışan bir anlayışla halka sosyalizmi öğretmek, sosyalistlerin değil, idealistlerin yoludur. Sosyalizmi yukardan aşağı öğretilen bir doktrin olarak anlıyan aydın davranışlarına sosyalist hareket yer veremez» görüşü, Yön'ü gerçekten tedirgin etmişe benzer. Öyle ki, ne «statükocu solculuk» u bırakılmaktadır Dönüşüm'ün —ve dolayısıyla T.İ.P.'in—, ne «halk dalkavukluğu», ne «dogmatiklik» i, ne de «küçük burjuva anarşistliği...» Hattâ daha da ileri gidilerek, Çetin Altan'ın «Aydın-kapitalizm çatışması sosyalizm değildir» yazısı ele alınıp, «Çetin Altan'ın mantık silsilesine göre, Atatürk ve 27 Mayıs dönemlerini faşizm saymak gerekecektir. Peki, emperyalizm ve işbirlikçilerinin yönetimi demokrasi mi sayılacaktır?» denilmektedir. Tartışma bu düzeye düşürüldü mü, oracıkta kesmek gerekir. Peyami Safa bu tarz tartışmanın dehşetli ustasıydı ve yakın Türk basın tarihinde çok örneği vardır bu tarz polemiğin. C.H.P.'de Feyzioğlu Ecevit'e göre neyse, Türk sosyalist hareketinin bu döneminde, Yön de T.İ.P.'e göre odur. Treni kaçırmak, Yön'ü Feyzioğluluğa itmiştir. Üstelik, Yön'ün tutum ve davranışıyla Dönüşüm'ün aydınlar hakkındaki görüşü arasında bir çelişme de yoktur. «Yön'ün görüşü» nün arkasındakiler burjuva aydınıdırlar ve, yıllardır ortava koydukları örneklerden de anlaşılabileceği gibi, Türk sosyalist hareketine «lûtfen», «canları istedikçe», «tenezzül buyurdukça» yardımcı olur görünmektedirler. Onlar için önemli olan, sosyal düzenin değişmesi değil, sürüp giden bozuk düzende sosyalistçe ahkâm kesmek, üst plânda lâklâkiyatla vakit geçirmektir. Onun içindir ki, daha kuruluşundan beri karşısında olmuşlardır T.İ.P.'in. «Yön'ün görüşü» arkasındakilerin T.İ.P.'in gelişmesi için çalıştıklarını söylemeğe imkân yoktur. Dün jurnalcilik yolunu deneyen Yön, bugün kışkırtıcılık —«provokasyon» demeğe dilim varmıyor birtürlü— yolunu seçmiş bulunmaktadır. «Tartışmayı başlatıyorum» denilerek kaldırılan perdenin arkasında sosyalizmin sorunları değil, T.İ.P.'in, Yön'cülerce ileri sürülen güçsüzlüğünün kamuoyuna gösterilmesi, sergilenmesi amacı yatmaktadır. Demektedir ki Dönüşüm, «Sosyalist hareket, bu harekete kendiliğinden katılacak ilerici aydın ve öğrenciye elbette açıktır. Ancak, şu hususun da ortaya konulmasında yarar vardır: Eğitimden hemen hemen yalnız üst ve orta sınıfların yararlandığı Türkiye'de genç aydın ve öğrencilerin çoğunluğu, yapıları gereği, büyük bir olasılıkla, sözde devrimci orta sınıf hareketlerini seçeceklerdir. (..) Özünü ve önderliğini bu grupların meydana getirdiği bir sosyalist hareket, sonuç olarak, sömürme-sömürülme ilişkisine dokunmaksızın, öğrenim görmüş kişinin tıkanan gelişme yollarını açmakla yetinecek ve içinde bulunulan düzene kaynayacaktır.»

Bilimsel olmaktan uzak, gerçekle çelişen bir görüş müdür bu? Aydın düşmanlığı mıdır bu, «halk dalkavukluğu» mudur, «küçük burjuva anarşizmi» midir? T.İ.P., sosyalizm sorunlarının tartışıldığı bir fikir klübü değil, sömürülen emekçi halkın demokratik yoldan iktidara yürüme organı, yürüme yoludur. Emekçi halkın çoğunluğunun daha okuma- yazma bilmediğini ise Yön-cüler pekâlâ bilirler. Böyle bir kitleye, Yön'cülerin, burjuva olanaklarının ürünü, yüksek sosyalizm bilgilerini aktarmanın formülü —ne yazık ki— henüz bulunamamıştır. Hristiyanlık bile yoksul halk kitlesine, İsa'nın çarmıha gerilmesi pahasına ve İsa'nın adı çevresinde mûcizeler dolaştırılarak benimsetilebilmiştir; yoksa, üst plânda dinsel-felsefî tartışmalar yapılarak, konferanslar çekilerek değil!... T.İ.P.'in amacı, emekçi yoksul halkı iktidara getirmektir; sosyalizme kitapla varmış, sosyalizmi kitapla sevmiş burjuva aydınlarını iktidara oturtmak değil! Bay Hınk Deyicilerin bilmesi gerekir ki, sömürülen emekçi halkın günlük acısından geçmeyen sosyalizm, «keyfî gıcır» burjuva aydınlarının bir fantezisi olmaktan öteye gitmez. Sosyalizm, emekçi halkın yaşayışıdır, amacıdır, dünya görüşüdür, felsefesidir, ahlâkıdır, vatan ve namus anlayışıdır. Türk sosyalist hareketinin göbeğinde, Türk emekçi halkı bulunmaktadır. T.İ.P., sosyalizmi, okutulmamış Türk emekçisinin anlayış çerçevesi içinde ele almakta, yorumlamaktadır; «sosyalist örgüt» anlayışının dışında kalmayı ilericilik, toplumculuk sayan «bireyci tortulardan arınamamış» ların polemik açıklarını gidermek diye bir kaygısı yoktur T.İ.P.'in. Caddede yürüyen kalabalıklarla, bu kalabalığın dışında yürüyüp tambur-majorluk yapanların durumları eşit midir? Sosyal savaşların nedeni, aydınlararası ilişkiler, çelişmeler ve çekişmeler değil, sınıflararası ilişkiler, çelişmeler ve çekişmelerdir. Namuslu bir aydın, isterse aristokrasiden gelsin, sosyal savaşta proletaryadan yana olabilir ve sosyalist hareket de bu gibilere «geri git!» demez. Dememiştir de... «Yön'ün görüşü» arkasındakiler de okumuş, aydınlanmış burjuvalardır ve biryerde, Türk sosyalist hareketine yararlı olmayı görev saymışlardır. Ancak, şu da bir gerçektir ki, kendilerini birey birey —dikkat: Broy broy değil!— örgüt saymakta, sosyalist akımın tek örgütü T.İ.P.'e cephe almaktadırlar. Böyle yapmakla da Dönüşüm'ün aydınlar hakkındaki görüşünü doğrulamaktadırlar. Emekçi halkın sapması sözkonusu değildir; o, sosyalizmi —bilerek veya bilmiyerek— günlük hayatında yaşamaktadır; sosyalizme gittiği de grevlerle, mitinglerle, mahkemelerle, hapislerle, dilekçelerle, küskünlüklerle bellidir. Yoksul emekçi halkın sosyalizme gittiğinin belirtileri bunlardır. Ama burjuva çıkışlı aydındır ki, kaprislerini, bunalımlarını, alışkanlıklarını, bireyciliğini —ilk fırsatta— ortaya koymaktan kendini alamaz çok kez de kendini «örgüt» sanır. Zaten, burjuva yozlaşmamış olsaydı, proletarya iktidara gelebilir miydi!

«T.İ.P. seçmenleri, teşkilâtı, parlâmento grupu ve üst kademe yöneticileri, esas itibariyle, Dönüşüm'ün inkâr ettiği aydın ve öğrenci grupundan gelmektedir» diyor Yön. Buna, gevelemesiz, demagoji denir! Sosyalist harekete katkı böyle olmaz, Bay Hınk Deyiciler! Demagojinin sınırı yoktur, dilin kemiği olmadığı gibi. T.İ.P., aydın düşmanı değildir. Kendini emekçi halkın dâvasına adamış her aydın —isterse aristokrasiden gelmiş olsun—, T.İ.P.'in baş tâcadır. Demagoji plânında sektirmecilik, saptırmacılık oynamak sosyalist gelişmeyi durdurmaz ama, aydın dönekliğinin ispatı demek olur. T.İ.P.'in amacı, herkesi, aydın olma, aydınlanma olanağına kavuşturmaktır. Şurası da unutulmamalıdır ki, iktisat veya siyasal bilimler okuyup aydınlanarak T.İ.P.'e cephe alandan, ıvır-zıvır konularla T.İ.P.'i çelmelemeğe çalışandan, T.İ.P. fiilen hizmet eden hamal, Türk sosyalist hareketinin gelişmesi bakımından, daha yararlıdır. Birinin kaytarıklığı, oyalamacılığı, kaypaklığı nekadar bilimselse, öbürünün davranışı da o kadar bilimseldir.

«Dönüşüm sosyalistleri», «T.İ.P. sosyalistleri» diye bir ayırım sözkonusu değildir. Türkiye'de sadece sosyalistler vardır ve onların da siyasal örgütlerinin adı, T.İ.P.'dir. Türkiye'nin şu andaki gerçeği, T.İ.P.'i destekleyenlerle T.İ.P.'e karşı olanların savaşıdır. T.İ.P.'in bugünkü yöneticileri beğenmek veya beğenmemek herkesin hakkıdır. Ancak, silâhın ucu T.İ.P. örgütüne çevrilince, ortaya bambaşka bir durum çıkmaktadır. Hele bu silâhın arkasındakiler aydınlarsa, Dönüşüm'ün görüşü bir kez daha doğruluk kazanmaktadır. T.İ.P.'in gelişme grafiğine göre durum alanlar, T.İ.P.'i gücsüz göstermek için en küçük fırsatı kaçırmayanlar, en az bir komprador burjuva kadar düşmanlık etmektedirler sosyalist harekete. Sosyalist hareketin Feyzioğluları azıcık dikkatli olsunlar!

Kitap en çok ve en iyi bilendir. Ama örgüttür ki gün ışığına kavuşturan kitabın bildiklerini.

ARKADAŞIMIZ HÜSEYİN KORKMAZGİL 29 OCAK GÜNÜ KIZILIRMAK ADLI ŞİİR KİTABINDAN DOLAYI TUTUKLANMIŞTIR. DÖNÜŞÜM, KORKMAZGİL'E GEÇMİŞ OLSUN DER VE BÜTÜN DÖNÜŞÜMCÜLERİN İÇTEN SELÂMINI İLETİR.

hüseyin korkmazgil

DÖNÜŞÜM
sosyalistlerle başbaş[a]

Geçen sayılarda başladığımız "DÖNÜŞÜM SOSYALİSTLERLE BAŞBAŞA" adlı bu sayfamızda bize, sosyalizmle ilgili her soruyu sorabilir, toplumsal dertlerinizi yazabilir, ve çevrenizdeki ilginç olayları duyurabilirsiniz.

Sorulara elimizden geldiğince cevap vermeye çalışacağız. Ayrıca, bazı sorularınızın cevaplarını gerekirse ünlü sosyalist yazarlar, sosyalist düşünür ve eylem adamları cevaplandıracaklardır.

Dönüşüme 5 Soru

Buca Bölge Cezaevinden bize mektup yazan Özgür Berkman Fıçıcı şu sorularının cevaplandırılmasını istiyor.

SORU: 1 — Amerikalıları yurdumuzdan kolay kolay atamıyacağımıza göre, Türkiye'de de «Vietnam» daki gibi bir savaş çıkabilir mi? Eğer böyle bir savaş çıkarsa dünya kamu oyunun bu konudaki tepkisi ne olur?

1 — Türk halkının oylarıyla iktidara gelecek olan Türkiye İşçi Partisi, Amerika'yı geldiği yoldan, yani yapılan andlaşmaları fesh ederek Türkiye'den çıkaracaktır. Eğer Amerika bu yolla çıkmamakta direnirse, Türkiye İşçi Partisini iktidara getirecek bir bilinç seviyesine ulaşmış olan halkımız elbette ikinci bir Millî Kurtuluş Savaşı verecektir. Amerikan emperyalizminin çirkin yüzü bütün dünyada gittikçe daha iyi görülmektedir. Dünya kamu oyu Amerikan emperyalizmine karşı tepki göstermektedir. Ünlü İngiliz Filozofu Bertrand Russel'in başkanlığında kurulan ve T.İ.P. Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın da üye bulunduğu «Savaş Suçları Mahkemesi» bu tepkinin bir örneğidir. Amerikan emperyalizminin iç yüzünü dünya kamu oyuna açıklamakta bu mahkeme önemli rol oynayacaktır. Fakat inandığımız tek şey, Türk halkı ve onun gücü olmalıdır. Türk halkı geniş ölçüde uyandığı zaman Amerikan emperyalizmi için Türkiye'de ölüm saati çalmış demektir.

SORU: 2 — Eski 150'liklerden Kadircan Kaflı'nın bir yazısında Nâzım Hikmet Türk değil, Polonyalı'dır deniliyordu. Bu doğru mudur?

2 — Yalandır. Yalan ve iftira halk düşmanlarının başlıca silâhlarındandır. Nâzım Hikmet Türk halkının yetiştirdiği en büyük Türk şâirlerinden biridir.

SORU: 3 — Sosyalist bir ülkenin Başbakanı alacağı binlerce lirayı apartman, villâ gibi gelir getiren şeylere yatırırsa, kapitalist sistemine uymuş olmaz mı?

3 — Bir kere, sosyalist bir ülkenin Başbakanı öyle gelir getirecek ölçüde apartman, villâ satın alacak kadar çok maaş almaz. Sonra, sosyalist bir düzende herhangi bir kişi eline bu kadar çok para geçirse bile, yine bu işi yapamaz. Çünkü sosyalizmin hem iktisadî, hem de ahlâkî yönü, böyle bir davranışı engeller Sosyalist bir toplum düzeninde herkes öteki yurttaşlarıyla dengeli olarak uygarlığın nimetlerinden yararlanır. Aslında, kapitalist ülkelerin Başbakanları da apartmanlar, villâlar satın alacak kadar çok maaş almazlar. Eğer apartmanları, villâları varsa, bunun nedenini başka yerlerde aramak gerekir.

SORU: 4 — Sabıkalı denilen insanlar sosyalist bir dünyada da bugün olduğu gibi itilecekler midir?

4 — Sosyalistlerin «suç ve ceza» anlayışı, kapitalist dünya görüşünü benimsemiş olanlardan çok farklıdır. Bir sosyalist için suçlu, «cezalandırılacak» olan değil, «eğitilecek» olan kişidir. Çünkü «suç» un kaynağı toplumsal düzendeki aksaklıklardır. Dünyada en çok suç işlenen ülkeler arasında Amerika'nın ve geri kalmış ülkelerin başta gelmesi de bunun böyle olduğ[unu] gösterir. Bir sosyalistin «sabık[alı]» anlayışı da çok başkadır. Suç [işle]miş bir insan yeniden topluma [...] duruma geldiği zaman, onun [...]mişi düşünülmez artık. Herkes [ha]yatını yeni baştan kurmak hakk[ına] her zaman sahiptir.

SORU: 5 — Tanrı fikrinin, [in]san zihninin yarattığı bir kav[ram] olduğunu söylemek, bu fikre k[...]mak suç mudur?

5 — Hayır, suç değildir. An[aya]samızın 12. maddesi :

«Herkes, dil, ırk, cinsiyet, s[iya]si düşünce, felsefi inanç, din[,] mezhep ayırımı gözetilmeksizin, [ka]nun önünde eşittir.»

Ve 19. maddesi :

«Herkes, vicdan ve dinî in[anç] ve kanaat hürriyetine sahiptir.»

Demekle, bunu belirtmekte[dir].

Fakat bizce, meselenin ön[emli] yanı şudur : Bir sosyalist sa[...] halkı tanımak, anlamak zoru[nda]dır. Halkın inançlarına içten[likle] saygı duymak, ona gerçekleri a[nla]tabilmenin başta gelen şartla[rın]dandır.

Disk
13 şubat 1967'de kuruluyor

Türk işçisini temsil edemeyen ve gittikçe iktidarın oyuncağı haline getirilen Türk-İş örgütünün bu durumu, gerçek Türk işçi önderlerini yeni bir işçi örgütü kurmaya yöneltti. 13 Şubat 196'de kurulacak DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) bu durumun bir sonucudur. DİSK'in kuruluşuyla Türk işçi sınıfı sendikal plânda gerçek örgütüne kavuşacak ve Türkiye'nin yönetiminde elde etmesi gereken büyük yere doğru hızla ilerliyecektir. DİSK'in kuruluşuyla sahte sendikacıların, işçi düşmanlarının foyası iyice ortaya çıkacak, Türk işçi sınıfı kendini bir zincir gibi bağlayan Türk-İş adlı engeli kırıp atacaktır.

Türkiye Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı ve T.İ.P. Tekirdağ Milletvekili Kemal Nebioğlu DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) ile ilgili sorularımızı cevaplandırdı :

Soru 1 :

DİSK'in kurulmasını gerekli kılan nedenleri açıklar mısınız?

Cevap 1 :

a) Bugün Türk işçi sınıfını sendikal plânda temsil ettiğini iddia eden Türk-İş, partiler üstü politika izliyorum diyerek iktidarların dümen suyundan gitmekte, böylelikle de Türk işçi sınıfının çıkarlarına taban tabana aykırı bir yola girmiş olmaktadır.

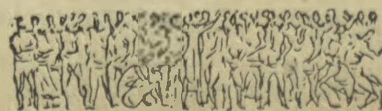
b) Bir işçi sendikasının başta gelen görevi işçileri kendi sınıflarının bilincinde eğitmek ve geliştirmek olmalıdır. Türk-İş böyle bir görüşten yoksundur.

c) Türk-İş bugüne kadarki tutum ve davranışlarıyla sendikalar arası gerçek bir dayanışmaya gidilmesini sağlıyamamış, Türk işçi sınıfının derlenip toparlanmasına engel olmuştur.

d) Bugün bu örgüt A.İ.D. (Amerikan Yardım Teşkilâtı) den aldığı paralar dolayısiyle bağımlı bir durumdadır. İç ve dış sömürücüler doğrultusunda yürümektedir.

e) Yurdumuzda Türk köylüsünün bir örgütü yoktur. İşçi sınıfı örgütünün bu konuya da eğilmesi gerekli ve zorunludur.

İşte DİSK'in kuruluşunu bu özetlediğimiz gerçeklerin ışığında görmek gerekir.

Soru 2 :

Türk-İş'in gücü nedir?

Cevap 2 :

Türk-İş bir balondur. Dışar[dan] güçlü görünür, fakat içi boştur. [Bu]nun böyle olması da zorunlu[dur.] Çünkü Türk-İş Türk işçi sınıf[ına] sınıf bilincini doğuracak bir eği[tim] politikası izlemiş, Türk işçi sı[...]

[...]nı birleştirememiştir. Türk-İş [...] ye söz geçirememektedir. Paşab[ah]çe ve Zonguldak grevlerinde örn[ek]lerini gördüğümüz üzere, haklı [da]valarında Türk işçi sınıfına kös[...] olmağa çalışan Türk-İş yönetici[leri] işçilerden dayak yemişlerdir. T[...]

dönüşüm yayın ilanları

Disk 13 şubat 1967'de kuruluyor

...ş örgütü bir balondur ve balon atladığı zaman içindeki ur bütün çıplaklığıyla gözler önüne serilecektir.

Soru 3 :

Genel olarak sendikacılığın önemi hakkındaki düşünceleriniz?

Cevap 3 :

İşçi sınıfı politikaya ağırlığını koymak zorundadır. Mücadele mutlaka politik yöne kaydırılmalıdır. Sendikacılığın önemi, işçi sınıfını politik, sınıfsal bilince ulaştırma alanında büyüktür. Türk emekçilerinin, Anayasanın emrettiği insanca yaşama düzeyine ulaşabilmesinde Türk sendikacılığına büyük görev düşmektedir. DİSK bu görevi yerine getirecektir.

Rıza Kuas'ın Dönüşüm'e Demeci

Türkiye Lâstik İş Sendikası Genel Başkanı ve T.İ.P. Ankara Milletvekili Rıza Kuas DÖNÜŞÜM'e özel bir demeç vererek DİSK'in kuruluş nedenlerini şöyle açıkladı :

«İşçi hareketinin Türkiye'deki temel sorunu, bağımsız ve dolayısiyle militan bir sendikacılığın kurulmasıdır. Ancak bu sağlanabilirse işçi sınıfının sendikalara karşı güveni olabilir ve çoğunluğu küçük işyerlerinde çalışan işçiler örgütlendirebilinir.

Oysa bugün Türkiye'deki sendikaların çoğu ve özellikle Türk-İş örgütü hükûmetin, patronların ve A.İ.D. yardımları dolayısiyle de Amerika'nın etkisi altındadır. Türk işçi hareketi içinde başlayan ve DİSK'in kuruluşuna yönelen yeni tepkinin gerçek nedeni işte bu durumdur. Bağımsız ve gerçek yeni bir işçi konfederasyonu kurulması zorunlu olmuştur. Böylece, Türk işçi hareketi yepyeni bir karakter kazanacak, Halil Tunç - Seyfi Demirsoy ikili cuntasının içyüzü ortaya serilerek maskeler düşürülecektir.

DİSK;

— İşçi sınıfının bağımsız bir örgüte kavuşması için,

— Anayasanın eksiksiz uygulanabilmesinin sağlanması için,

— Sınırlamasız grev hakkının elde edilmesi için,

— Bile bile parçalanan sendika ve işçilerin gerçek konfederasyonları çevresinde birleşmeleri için,

— Türkiye'nin tam bağımsızlığına kavuşması yolunda etkin olarak çalışmak için,

— İşsizlik sigortasının kurulması ve tasarruf bonolarının kaldırılması için,

— Lokavtın kaldırılması için, Kurulmaktadır.»

Arbeitsamt Kapıları

ŞABAN ERİK

Almanya'dan gelen haberler iyi değil. Hemen her gün çalışan işçi sayısında azaltmalar oluyor. Bu hal, haliyle, Almanya'daki Türk işçilerine dokunuyor. Çünkü işten çıkarılan işçiler yabancı işçilerdir. Ve de Almanya'daki Türk işçileri, yabancı işçilerin en yabancısıdır.

Geçenlerde, Batı Alman İş ve İşçi Bulma Genel Müdürü Anton Sabel : «Türk işçilerinin Arbeitsamt (İş Bulma Merkezi) kapılarında beklemeleri yersizdir. Şu sırada yabancı işçilere ihtiyaç yoktur, zaten çoğu kendiliklerinden yurtlarına dönüyorlar» demiş.

Demek, Almanya'ya giden işçilerimiz için dönüş zamanı geldi çattı. Hiç kendimizi aldatmayalım bu böyle.

Almanya'da bulunan 160 bin işçimiz, mukaveleleri bittikçe Arbeitsamt kapılarına başvuracak, olmayacak, elleri böğründe dönüp gelecek. Almanya'ya gitmek için burada İş ve İşçi Bulma Kurumuna kaydını yaptıran 600 bin işçi sevkiyatı ve karşılığında içeriye döviz tasarrufu hesapları suya düşecek.

Her türlü kalkınma hikâyelerine rağmen, aslında, günden güne toplumsal çöküntülere gidiyoruz. Hal böyleyken, bu meselenin böyle küt diye gelip çatması, Türkiye'yi yönetiyoruz iddiasında bulunanları çok düşündürmelidir. Unutulmasın oraya gidenlerin çoğu gözünü açıp, canını uyandırmıştır. Dünyanın ve medeniyetin nimetlerini görüp tatmıştır. Buraya geldiklerinde, bunca işsizin üzerine, iş ve ekmek arayacaklardır. Bunu bulmaları zor olacaktır. Ama işsiz durmaları da çok zor olacaktır. Türk halkına ekmek kapılarını kendi toprakları üzerinde açmayıp, Arbeitsamt kapılarına başvuranlar, kafalarını taşlara vuracaktır.

Artık kendimize gelelim, âdil bir toplum düzeni kurmadan; halkımızın : İş, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik meselelerini baştan aşağı halletmek mümkün değildir. Çalışma çağına giren insanlarımıza iş veremiyorsak, onlara yaşamak hakkı vermiyoruz demektir. Ekonomik güçleri üzerine oturttukları politik güçle bu memleketin kaderine hâkim olanlar, paraya ve mala tapmak mezhebine göre, bu memleketi yönetmek hırsı içinde uğraşa dursunlar.. kendilerine yapılan uyarmalara boş vere dursunlar.. sosyalistleri ezmeğe uğraşa dursunlar.. işte böyle ekonomik kanunlar karşılarına dikiliverir...

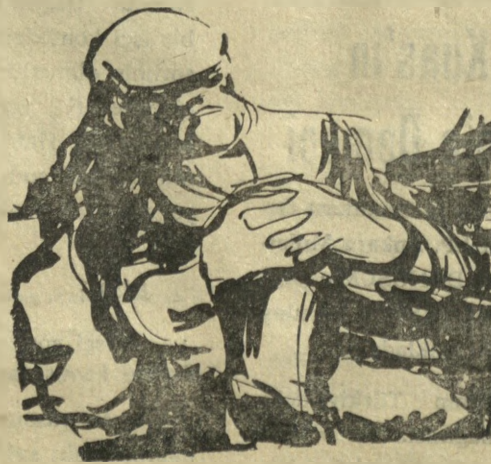
Nasıl da bir cakaya düşmüştü bazılarımız. Almanlar buraya gelir, lâf eder : «Türk işçilerinden çok memnunuz.» Birileri Almanya'ya gider gelir, lâf eder : «Almanlar Türk işçilerinden çok memnun.» Bir zamanlar Almanların başka bir lâfları vardı : «Türk askeri çok iyi.» Şimdi onun yerine işçi lâfı yerleşmişti ağızlara.

Oysa, Almanya'da çalışan işçiye gider sorarsın, dertli dertli anlatır : «Bu Almanlar bizi burada çöp tenekesi kadar saymıyorlar» der. «Bizi hammaliye işlerde kullanıyorlar, teknik işlere vermiyorlar, biz yabancıymışız.. ne kadar duracağımız belli olmadığı için makinalar bize bağlanamazmış» der. «Hava şartları kötü gidiyor bahanesiyle bize bazı günler iş vermiyorlar» der. «Bizi anlaşma şartlarının altında şartlarla çalıştırıyorlar, hakkımızı aradığımız zaman da Türkiye'ye geri göndermek tehdidiyle susturuyorlar» der. «Ailelerimizi getirdiğimizde bize kirayla oturacak ev vermiyorlar» der. «Alman işçileri, bize, gidin bu memleketten, diye çıkışıyorlar» der. «Almanya'da işsiz gezen, geceleri istasyonlarda yatan çok arkadaşlarımız var, daha geçen Nisan ayında bunların sayısı 15 bin kişiydi; yine Nisan ayında Köln ve Hamburg'da : Yabancı işçi istemiyoruz diye, nümayişler yapıldı» der.

Bu işin böyle gitmeyeceğini her vesileyle söyleyenlerdenim. Alman işçisini ucuza çalışmaya mahkûm kılmak için iş pazarlarının yabancı işçilerle doldurulmasına Alman işçisi ve sendikacısı karşı. Alman milliyetçilik anlayışı yabancıların Almanya'da bulunmasına karşı. Ekonomik bir kriz, Almanya'yı her alanda hesaplı hareket etmeğe zorlayacak şekilde geldi bindirdi. Sosyal Demokratlar Koalisyon yoluyla hükûmet eder duruma girdi; Sosyal Demokratlar, işleri, Alman işçilerinin gönlüne göre yürüteceklerdir; seçimleri düşünerek, Sosyal Hıristiyanlar da Alman işçilerini görüp gözeteceklerdir. Bütün bunlar bir yana, asıl olan, bir memleketin insanları, el diyarında sonu gelmez şekilde doyunamaz, barınamaz.

Geçenlerde Gaziantep'te toplumcu arkadaşlarla bu konuyu görüşürken bir işçi şöyle dedi : «Almanya'ya işçi... Almanya'ya işçi.. sabahın alaca karanlığında İş ve İşçi Bulma Kurumunun kapıları dolup taşıyor... Bu böyle olmaz. Biz işsizliği Alman fabrikalarıyla yenemeyiz. Kuruyor muyuz kendi fabrikalarımızı? Diziyor muyuz bacaları, yer yer, Edirne'den Hakkâri'ye kadar? Ona bakarım ben.»

Geçen sene Karma Bütçe Komisyonunda, Çalışma Bakanlığı bütçesi görüşülürken, Çalışma Bakanına sordum : «Bir gün Almanya'da çalışan işçiler geri gelecektir. Bunun için ciddi tedbirler almak gerekir, ne dersiniz?» Bakan hiç bir şey demedi. Sonra Bakan ilkbaharda Avrupa'ya gitti, işçilerle görüştü. Hollanda'da bir yerde Türk işçilerine nutuk çekti. «Size Türkiye'nin mavi denizlerinden, yeşil ovalarından, karlı tepelerinden, berrak semalarından selâmlar getirdim» dedi. O zaman bu nutku dinleyen işçilerden biri : «Sayın Bakan» dedi, «ben de sandım, buraya geldiniz, bize diyeceksiniz ki, sizi Türkiye'ye götürmeye geldim; artık k[...] fabrikalarımızı kurduk; bundan böyle k[...] yurdunuzda çalışacak, kendi yurdunuzda y[...] yacaksınız...»

Yaaa, işte böyle. Ne eyleriz şimdi? Kır[...] ramilerin sihirli mağara kapılarına bağırdı[...] rı gibi, Arbeitsamt kapılarına : «Açıl su[...] açıl!...» diye bağırır mıyız?

Yoksa,

Ey ezilenler : İşçiler, köylüler, ey işç[...] deri sendikacılar, ey yurtsever aydınlar, T[...] halkının geleceğini kurtarmak için, Türk [...] yalizmini kurmak uğruna, var gücümüzle [...] şır mıyız?

Zuhur Et, Yâ Lider

Dünyanın hâli kötü. Komünistler her yerde işleri bozuyor. Hür dünyanın çok gelişmiş ülkeleri, az-gelişmiş kardeşlerini komünizm âfetinden korumak için ellerinden geleni ardlarına koymadıkları halde, durum kötü.

Efendim, bu az-gelişmişlerin çok-gelişmiş ağabeyleri tarafından satın alınan ihraç mallarının, yani ham ve ilkel maddelerin fiyatları genel düzeyinde, şu son 15 yıllık dönemde % 25 oranında bir düşme olmuş. Bu oladursun, çok-gelişmişlerin az-gelişmiş kardeşlerine sattığı mamûl maddelerin fiyatları genel düzeyi, aynı dönemde % 50 kadar yükselmemiş mi?

Tabiî aradaki fark, komünistlerin cebine gidiyor.

Bu kadar değil. Komünistler biçare Küba'yı inim inim inletiyorlar. 1965-1966 arasında, Londra borsasında şekerin tonu, 20 sterlinden 13 sterline düşmüş. % 35 bir azalma. Hesabı 1963 yılına göre yaparsanız, şeker fiyatlarındaki düşüş % 85 oranını buluyor. Yandı Küba. Ayrıca, gene az-gelişmişlerin ihraç ettiği tabiî kauçuk fiyatları, 15 yıl içinde % 50; kakao fiyatları, 10 yıl içinde % 66 kadar düşmüş.

Bu kadar da değil. Çok-gelişmişlerin, az-gelişmiş kardeşlerini kurtarmak için yaptıkları bütün cansiperane yardımlara rağmen, bu sonuncuların 1955 yılında 9 milyar dolar tutan dış borçları, 1963 de 30 milyara yükselmiş; bugün de 40 milyar doları bulmuş.

Hey Tanrım! Bütün bu fenalıkları bir anda temizlemeye muktedir disipliniyle ün salmış bir lider gönderirsen de memleketimize, şu işleri bir düzeltse!

12

DÖNÜŞÜM

ONBEŞ GÜNLÜK SOSYALİST DERGİ

Yıl : 2 — Sayı : 12 — 1 Şubat 1967

Sahibi ve Yazı işleri Müdürü : ABDULLAH NEFES

Yönetim yeri : Menekşe Sokak 27/2 - Ankara — Her türlü haberleşme adresi : PK 193 Yenişehir - ANKARA — Gönderilen yazılar geri verilmez. DÖNÜŞÜM adı anılmadan iktibas yapılamaz. — FİATI : 100 Kuruştur. ABONE : Yıllık 24; Altı Aylık 12 Liradır. — Dizilip Basıldığı yer: İŞ Matbaacılık ve Ticaret - Ankara Tel 119283